

UDÁLOSTI

na VUT v Brně

Rekonstrukce budovy Meopty, bývalé zbrojní továrny na Purkyňově ulici v Brně

„Jsem rád, že tam, kde se dřív vyráběly zbraně, se dnes budou učit studenti,“ řekl rektor VUT Petr Vavřín a slavnostně přestříhl pásku. Situace podle něj navozuje starobylé přirovnání, kdy meče byly přetaveny v pluby a místo válčení se začalo pracovat.

Do nově zrekonstruované budovy bývalé Meopty na Purkyňově ulici se začátkem dubna přestěhovaly dva útvary brněnské techniky: Fakulta chemická a Fakulta elektrotechniky a informatiky. Obě opouštějí staré nevyhovující učebny na Veslařské a Antonínské ulici. VUT v Brně se tímto způsobem snaží alespoň částečně řešit jeden ze svých palčivých problémů (dislokaci školních pracovišť na mnoha místech města Brna). Fakulta chemická a část Fakulty elektrotechniky a informatiky vcházejí pod jednu střechu, navíc do blízkosti jiných fakult techniky, které již jsou v tomto pro VUT perspektivním prostoru na Palackého vrchu umístěny.

Rekonstrukce zmíněné budovy stála 246 milionů korun. Železobetonový monoblok Meopty byl typickou továrnou osmdesátých let, která se specializovala na zbro-

Budovu provzdušňují vnitřní atria, s nimiž areál získal nejen relaxační prostory, ale i vyšší stupeň využití stávajících budov díky lepšímu, přirozenému osvětlení.

jařskou výrobu. Charakter stavby nebyl v rozporu s novým využitím — s vysokoškolskou výukou technicky orientovaných škol. Přestavba však byla nutná. Původní objekt totiž nenabídl dost prostoru pro nový program obou fakult. Dnešní budova získala nové přístavby, které navazují na původní monoblok, přibyla také nástavba tří nových podlaží. Interiér bylo nutné provzdušnit a prosvětlit vnitřními átrii, galeriemi, prosklením chodeb. Architekti – manželé Zemánkovi – rozčlenili rozlehlé výrobní do menších či větších výukových místností, laboratoří, pracoven a podobně. Tyto prvky do vysokých hal přinesly nové komornější prostory. Tím zvýšily celou kapacitu objektu a vyhověly požadovaným parametrům obou fakult. Přestavba přizpůsobila bývalou továrnu nárokům studentů, pedagogů a zaměstnanců. Autorům projektu se podařilo vnést do prostředí bývalých výrobních hal vysokoškolskou atmosféru. Navozuje ji jádro celého objektu: velká posluchárna, areálová knihovna, studovna a laboratoře. Tyto místnosti spojují křížující se hlavní chodby, vstupní prostory, bufet, terasy, atrium a další. Společná knihovna a laboratoře dosahují špičkové úrovně a jsou v republice ojedinělé. Bývalá Meopta se má stát dominantou kampusu VUT a přispěje jistě i k podpoře aktivit vznikajícího přílehlého Technologického parku.

(pokračování na str. 3)

Vážení čtenáři,

tak jako loni i letos bylo jaro (a hlavně měsíc duben) nabito událostmi, z nichž mým především ty, které se odebraly na půdě VUT. Přestřížením pásky byla slavnostně otevřena 2. stavba nově zrekonstruované budovy bývalé Meopty, v Brně se uskutečnily Dny Evropy, které nemohly minout ani naši slavnou vysokou školu, konaly se první Česko-rakouské dny automatizace, s veskerou parádou byli v rektorátiní aule jmenováni noví docenti a doktoři, na VUT zavítal vládní host Josef Lux a k tomu ke všemu byla korunována i první miss VUT. A to nepočítám další, již tradiční a každoročně opakované akce. A abych nezapomněla, naši poslanci konečně schválili návrh nového vysokoškolského zákona!

Souvisí snad tento neobvyklý školní ruch s děním v přírodě, se všemi procesy, které se odehrávají v tom nejkrásnějším a nejživějším ročním období, kdy člověk ani nestíhá všechny ty bleskové změny pozorovat? Taký se vám zdá, že právě ony pestré a dynamické jarní dny nejrychleji utečou? I my v redakci jsme občas jen tak tak stíhali tok všech událostí, a k tomu ke všemu se přidružily různé kolapsy a selbání techniky, zejména té nejúživanější – výpočetní.

Ach, ta technika! Někdy ji velebím, že mi tak usnadňuje a urychluje život, jindy ji proklínám, neboť ani ona není všemocná a dokonalá – vždyť ji stvořil člověk, a ten je od přirozenosti chybný, neboť chybami se učí, vyvíjí a roste. V tom množství chyb, které se nakupily a které mě ponejprve pěkně naštvaly, jsem si snad měla uvědomit právě to, že chybovat je lidské (na což se nedá ovšem hřešit) a že je třeba si chyby navzájem odpouštět. Bobužel už od plenek a nejuvíce pak ve škole bylo do našich duší do hloubky černě vřísáno, že chyba je něco špatného a musí se potrestat. Čím víc se pak člověk bál chyby, o to více chyboval. Snad jednou budou výchova i školství vybázet z premisy, že chyba je pozitivní tvůrčí prvek, neboť z něj se můžeme poučit. Byť někdo musí chybovat dvacekrát, aby bo už konečně trklo, že?

Nedávno jsem stála s kamarádkou na parkovišti, zatímco můj muž se posadil do nového auta svého známého, který mu nadšeně předváděl všechny funkce a vybavení svého supervozu. Takto spolu živě bovořili víc než půl hodiny a nás docela zapoměli. Když po drabné době můj muž z vozu konečně vystoupil (dle něj poněkud dřív kvůli mně, která na něj čekala) – nemohla jsem ironicky nepoznamenat, že muži mají techniku jako svou bračku, že na technice postavili svět, který na ni ovšem jednou zajde. Můj muž ke mně překvapeně vzhledl: „Ale vždyť to děláme hlavně kvůli vám, ženám, abyste měly lepší život.“ I když bych mohla namítnout, přece jen mi tento argument vzal dech a maličko mě dojal. Tak kvůli nám? A přitom, kolikrát jsem byla schopná i ochotná se smířit s technicky zastaralým či nedokonalým domácím pomocníkem, případně jej nabradit vlastníma rukama, zatímco můj muž neustále zkoumal do všech detailů jeho funkčnost a konstrukci a nacházel vždy nějaké ty nedokonalosti. „Musíme sehnat něco lepšího, kvalitnějšího,“ říkal například a já jen trpěla představou, že se zase něco vyhodí a to nové, jež stejně čeká neodvratný proces zastarávání, se opět koupí. Nicméně takový je asi vývoj – střetávání konzervatismu a spokojenosti se status quo s progresivitou a potřebou změny a pohybu vpřed.

Kdo mi však techniku dokáže zlidšit, jsou umělecké duše designérů. I když akceptuji názor, že funkčnost musí být na prvním místě, někdy se tak nadchnu tvarem, barvou, sladěním výrobku, že mám chuť si jej koupit už pro ten vzhled. Tak například se mi líbily jedny boty – opravdu tvarově i dekorem velmi zvláštní. Obula jsem si je a hned mi bylo jasné, že pro jejich krásu budu muset leda trpět. Chodit v nich denně do práce, zkriví se mi všechny prsty! Nakonec jsem si koupila botky velmi obyčejné – mokasíny, ve kterých se má noha cítit jako v peřince. Kdyby byly ještě o něco hezčí a zajímavější, byly by na jedničku.

Kéž by bylo na jedničku i tohle nové číslo, v němž o designu také píšeme, jakož i o všech jarních událostech na VUT. Jsou-li v něm nějaké nedokonalosti, doufejme, že se z nich poučíme.

A vychutnejte si jaro, než vám zase s létem upláchne.

Vaše Yvonne Konečná

Yvonne Konečná

Obsah č. 5/98

V tomto čísle najdete:

- 1 **Událost měsíce**
Rekonstrukce budovy Meopty
- 2 **Redakční sloupek**
- 3 Rekonstrukce budovy Meopty (pokr.)
- 5 **Zprávy z Rektorátu**
Z jednání kolegia rektora
- 6 Ze zasedání AS VUT
- 7 **Aktuality ze školství**
Co přinese nový vysokoškolský zákon
- 8 **Diskuse o školství a vědě**
Brněnské Dny Evropy na VUT
- 10 **Otiskujeme**
Evropské vysokoškolské vzdělávání pro další století
- 11 **Seminář**
První Česko-rakouské dny automatizace
- 12 **Zajímalo nás**
Několik otázek pro doc. Ing. Františka Šolce, CSc.
Napsali o VUT
- 13 **Návštěva z vlády**
Sedláci jako architekti krajiny
- 14 **Promoce**
6 nových docentů a 19 doktorů
- 15 **Navštívili jsme**
Ateliér průmyslového designu na Fakultě strojní
- 19 **Děni na fakultách**
Prezentační den firem – Veletrh pracovních příležitostí '98
- 20 **Informace z knihoven**
Knižní přírůstky ve Fakultní knihovně FAST
- 21 **Kapitoly z architektury**
Módní trendy a stylová pluralita
- 23 **Studentský koutek**
Miss VUT 1998
- 25 Reprezentační ples VUT, Dopis z Lille
- 26 „Ostře“ sledování studentů, Česká mládež
- 27 **Děni kolem nás**
- 28 **Z cest**
Příběhy od Malého Velkého Rohu

Uzávěrka čísla: 27. 4. 1998

Všem autorům děkujeme za jejich příspěvky. Příspěvky přijímáme jednak nahrané na disketách 3,5 a jednak vtištěné na papíře. Lze je také poslat elektronickou poštou, uložené v souboru ve formátu Word 7.0. K tomu je však třeba vždy dodat i vtištěnou verzi. Vítejte též barevné i černobílé fotografie s vyznačením autorství a popisky, dále ilustrace, loga a další obrazový materiál. Po zpracování autorům vracíme. Uzávěrka každého čísla je obvykle 15. dne v měsíci.

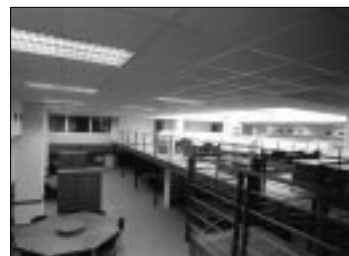
Rekonstrukce budovy Meopty, bývalé zbrojní továrny na Purkyňově ulici v Brně

Práce s uvolněnými výrobními objekty není jednoduchá a staví architektky před řadu úkolů. Musí hledat nejvhodnější vztah mezi původní formou a novými funkcemi a nalézt adekvátní prostředky pro vyjádření tohoto vztahu.

Nové výukové prostory budou patřit k nejmoderněji vybaveným zařízením obdobného charakteru v České republice.

Zvýšená pozornost byla věnována kvalitě technického vybavení, zejména s přihlédnutím k jeho životnosti.

Srdcem komplexu se stane areálová knihovna a studovna pro 153 osob.

Foto: Přemysl JANÍČEK

ZÁKLADNÍ ÚDAJE O STAVBĚ

Investor:	Vysoké učení technické v Brně, Kounicova 67a, Brno	
Název stavby:	Rekonstrukce a oprava objektu VUT v Brně, Purkyňova 118	
Místo stavby:	Brno, Purkyňova 118, k. ú. Medláňky	
Termín realizace:	10/96 – 01/98	
Architektonické řešení:	Studio Z Brno, Kohoutova 15 Ing. arch. Václav Zemánek, CSc. Prof. Ing. arch. Helena Zemánková, CSc.	
Projekt:	Hexaplan International s. r. o., Šámalova 72, Brno	
Zhotovitel stavby:	IMOS a. s., Olomoucká 174, Brno	
Stavební dozor:	B. S. invest s. r. o. Brno, Barvířská 5, OIM VUT v Brně	
Celkové náklady:	246 689 tis. Kč	
Technické ukazatele:	Celkový obestavěný prostor	77 072 m ³
Plocha užitková čistá:		7 746 m ²
	v tom: FCH	5 926 m ²
	FEI	1 206 m ²
	společná	614 m ²
	Studijní místa v areálové studovně:	86 míst
	Velkokapacitní posluchárna	153 míst

(hop)

Nové chemické laboratorně si se zájmem prohlédli i náměstek šimonovský z Magistrátu m. Brna.

Interview u příležitosti otevření nové budovy VUT na Purkyňově ul. 118

Atraktivní prostory mají své bolesti, říká děkan Fakulty elektrotechniky a informatiky doc. Ing. Jan M Honzík, CSc.

Co přinese přebudovaný objekt bývalé Meopty Fakultě elektrotechniky a informatiky?

Historií Fakulty elektrotechniky a informatiky VUT se vine dlouhodobý dislokační problém. Fakulta je rozptýlená po celém Brně. Pamatuji doby, kdy pro přejezd z jednoho bloku výuky v Řečkovících do druhého na Feroně u Ústředního hřbitova měla postačovat 10 minutová přestávka. Rozvrhy se na FEI skutečně nedělají snadno! V současné době se díky systémovému úsilí vedení školy soustředí budovy VUT do několika center, z nichž to nejvýznamnější vzniká v areálu Pod Palackého vrchem, kam patří i nově otevřený objekt. I tak zůstává Fakulta elektrotechniky a informatiky jedinou fakultou, která je umístěna na 5 až 6 místech a v nejbližší budoucnosti se tento počet sníží na 4 různé budovy ve třech areálech. V první stavbě bývalé Meopty již druhý rok sídlí tři odborné ústavy: Ústav radioelektroniky, Ústav telekomunikační techniky a Ústav elektroenergetiky. Myslím, že přes drobné výhrady, které jsou častěji motivovány smyslem pro detail než mimořádnou závažností, si velmi polepšily s důrazem na výukové požadavky, a jsou tedy v novém prostředí spokojeny. Do druhé stavby na Purkyňově ulici se v současné době spolu s celou Fakultou chemickou stěhují pouze dva ústavy: Ústav teoretické a experimentální elektrotechniky a Ústav biomedicínského inženýrství.

Jak se vám nové sídlo líbí?

Mnohé prostory nové budovy jsou velmi atraktivní. Výhled z některých místností do okolí je nádherný; jinde to opravdu připomíná průmyslové prostředí, z něhož budova školy vznikla rekonverzí. Jako vše nové, tak i naše budovy mají vedle mnoha užitečných a dobrých vlastností také řadu drobných i významnějších bolestí. Některé z nich například souvisí se zvyšující se cenou energií. V současné době není plně funkční nákladná regulační technika, která měla umožňovat optimalizované a úsporné vytápění. Ani měření odběru vody, jejíž cena velmi stoupá a jejíž odběr může být u Fakulty chemické výrazně odlišný od Fakulty elektrotechniky a informatiky již z principu předmětu bádání a výuky, není pro různé uživatele těžce budovy oddělené. Přál bych si, abychom si zvykli na podobné podmínky, v nichž žijí obyvatelé vyspělejších a bohatších zemí Evropy: v zimě chodí doma i v kancelářích ve svetrech a teplých sakách a v úsporně vytopených místnostech je teplota na spodní hranici hygienických a pracovních norem. A v krátkých rukávech je v té době neuvěřitelné. Chudí Češi sedí v kancelářích a učebnách i v zimě často v letním oblečení a teplotu místností regulují otevíráním oken.

Čí je to chyba?

Neumím na tuto otázku odpovědět s plnou kompetencí. Některé jevy jsou dány špatnými návyky z dob nedávno minulých. Ze zkušenosti je známo, že všechny větší investiční akce stojí více peněz, než kolik jich bylo plánováno. Při snaze naplnit finanční plány se pak většinou ruší některé části, které nejsou vidět a jejichž nepřítomnost při předávání nebolí. Následky se poznají později a bolí často více, než byla jejich ušetřená cena. V případě naší stavby však odborníci tvrdí, že veškerá regulační technika již je na místě a do chodu může být uvedena až v topné sezóně následující po kolaudaci a předání objektu uživatelům. Proto prý v předcházejících letech nemohla fungovat v první stavbě Meopty. Se zvýšenou pozorností budeme sledovat, zda to nastane. Vyvineme veškeré úsilí k tomu, aby případné nedostatky ekonomicky nepostihly nevinné uživatele, protože na naší fakultě hospodaří ústavy v mnoha směrech samostatně. Získávají prostředky ne podle počtu pracovníků a jejich zařazení, ale na základě výsledných pedagogicko-tvůrčích výkonů, a musí si zaplatit z takto přidělených prostředků také náklady na více či naopak méně luxusní pracovní prostředí.

Věřím však, že nové prostory přinesou pracovníkům, ústavům, fakultě i škole a jejím studentům hlavně prospěch a důstojné prostředí pro hrdinské činy na poli vzdělání i vědy – nebo alespoň pro každodenní všední, ale nezbytnou užitečnou práci v těchto dvou neoddelitelných aktivitách technické univerzity.

Nová Meopta znamená spásu, domnívá se proděkan Fakulty chemické doc. RNDr. Zdeněk Šimek, CSc.

Co vaší fakultě přinese přestěhování do nových prostor?

Toužili jsme se stěhovat již několik let, budova na Veslařské je v havarijním stavu. Je velmi stará, nevyhovuje kapacitou ani kvalitou. Léta jsme nespravovali instalace, odpady, zdi nesou dodnes stopy války. Tento bývalý sirotčinec má především historickou hodnotu. Získali jsme jej roku 1990 s tím, že jej budeme používat na přechodnou dobu. Stačil nám sotva ze čtvrtiny, o bezpečnosti práce ani nemluví. Normy totiž předpokládají na jednoho studenta asi 20 čtverečních metrů školních prostorů, na Veslařské máme 6 metrů. Přestěhování pro nás znamená spásu.

Jak vám bude nová budova vyhovovat?

To teprve ukáže provoz. Architektonický záměr zohlednil naše požadavky, autoři se snažili a stavba vypadá opravdu pěkně. Otázkou zůstává, zda se nemělo na některých věcech ušetřit a na jiných přidat. Nevím, zda budou dobře pracovat například systémy větrání či vytápění. Laboratoře a technologické zařízení jsou opravdu na vysoké úrovni, uvidíme, jak utáhneme jejich údržbu finančně.

Bude vás stěhování něco stát?

Prostředky, které VUT vyčlenilo, nejsou malé. Převážíme přístroje, které mají milionovou hodnotu. Musíme je nějakým způsobem zakonzervovat, najít firmu, která je převezme, a zase zapojit. Hlavní stěhování však začne teprve koncem školního roku, pravděpodobně 1. června.

Znamená to, že pedagogové už sídlí v novém, ale učí jinde?

Ano, pedagogové již mají své pracovní Pod Palackého vrchem, ale učit odjíždějí na Veslařskou. Tramvají, autem. Při tom si s sebou vozí materiály, které mají uloženy v kanceláři, ale potřebují je k výuce. Praktická cvičení studentů totiž musejí do konce roku probíhat ve starých laboratořích.

Není to příliš obtížné?

Komplikace máme, protože se stěhujeme a zároveň učíme. Některé přednášky se pokusíme přemístit do „Meopty“, pokud se ovšem podaří rozvrhnout učební hodiny tak, aby studenti nemuseli několikrát denně přejíždět. Bohužel budeme muset vydržet půl roku situaci, která bude alespoň do jisté míry pohodlná pro studenty, ale ne pro personál. Ten se tomuto stavu musí přizpůsobit.

Jaké budete mít v novém prostředí výhody?

Jsou se starým prostředím nesrovnatelné. Týkájí se prostorových možností a kvality technologií. Těšíme se také z toho, že budeme součástí kampusu VUT, blízko spřízněných fakult, takže pomalu dochází k integraci roztržité VUT v rámci jedné Alma Mater. To bude znamenat zefektivnění výuky: bude možné lépe odebrat určité služby například od Fakulty strojní, Fakulty elektrotechniky a informatiky, a to v tom typu učiva, které je společné pro všechny naše útvary. Nezanedbatelná je knihovna na patřičné úrovni: bude centrálně spravovaná v rámci celého projektu VUT. Centralizuje knihovní a informační služby pod jednu střechu. Studenti a vědeckovýzkumní pracovníci se setkají v jednom areálu, a to přispěje k větší informovanosti o jednotlivých školních tělesech. Zatím se dá říct, že naše fakulta získává ty nejlepší prostory v rámci celého VUT.

Z kolegií rektora

17. března

• VUT jednoznačně preferuje koleje a menzy jakou součást vysoké školy a v současných podmínkách odmítá privatizaci.

• Kvestor VUT zaslal dílčí materiál ve věci dořešení otázek spojených s provozem sportovního areálu Pod Palackého vrchem děkanům FS, FAST a FEI, aby se k němu mohli písemně vyjádřit.

• Rada studentů bude koordinovat přípravu plánované besedy tematicky zaměřené na vstup ČR do NATO, která by se měla uskutečnit na přelomu dubna a května. Její členové pozvou na akci i studenty ostatních fakult.

• Na základě vyjádření děkanů fakult rektor rozhodl, aby proces předávání Kaunicových kolejí Veterinární a farmaceutické fakultě dál pokračoval. Požádal prorektora doc. Duba, kvestora a ředitele SKM, aby se zúčastňovali jednání Rady studentů, kde by tuto problematiku studentům vysvětlovali.

• Vzhledem k tomu, že v rámci kontrolní akce č. 97/22 „Hospodaření s prostředky státního rozpočtu kapitoly Grantová agentura ČR“ byly nalezeny nedostatky v obou šetřených grantových projektech na FS i FAST, klasifikované jako neefektivní nakládání s finančními prostředky, upozornil děkani fakult řešitele grantových projektů na nutnost postupovat v účetnictví podle předpisů. V tomto směru mohou poskytovat metodickou pomoc zaměstnankyně účtárny Rektorátu Ing. Hlaváčková a Ing. Šebková.

Prorektor doc. Dub informoval o navázání dohody mezi ČR a SR o reciproční výměně studentů. Děkani fakult se dohodli, že budou akceptovat přihlášky uchazečů ze Slovenska do konce dubna t. r. (netýká se jen oborů, kde již proběhly talentové zkoušky).

Prorektor dále poskytl aktuální přehled o přijímacím řízení 1998/99 k 15. 3. 1998:

Fakulta	Počet přihlášek	Předpokládané přijetí	Poznámka
FAST	2 624	1 600	
FS	2 235	1 100	příjem do 15. 3.
FEI	2 410	1 000	
FA	418	75–80	
FT	993	330	
FP	3 564	450	
FCH	596	200	příjem do 31. 3.
FaVU	457	26	
FaME	2 075	170	
CELKEM	15 372	4 951–4 956	

Tyto počty mohou v konečné fázi ještě doznat změn podle limitu, který MŠMT určí VUT.

• Prorektorka prof. Zemánková upozornila na to, že je třeba věnovat větší pozornost nabídkám studia pro zahraniční studenty a vítá v této věci náměty fakult. Sdělila také, že se podařilo získat projekt z programu TEMPUS JEP-121 87–97 „Nové způsoby vzdělávání zahraničních oddělení VŠ na Moravě“. Vedle VUT se do něj zapojí další vysoké školy, např. JAMU, MU v Brně, UP v Olomouci, VŠB-TU v Ostravě a rovněž zahraniční univerzity v Glasgow, Madridu a Paříži.

• Kvestor VUT RNDr. Černý podal informaci o aktuálním stavu Finančního plánu neinvestičních prostředků. Materiál na svém zasedání projednala ekonomická komise AS, která doporučila detailně vypracovat variantu rozpočtu s algoritmem výpočtu příspěvku na celoškolské aktivity, činnosti a rektorátní útvary s tzv.

„polovičním nákladovým koeficientem fakult“ a navrhla redukovat některé objemy fondů a prostředky pro rektorátní útvary.

• Děkan Fakulty strojní prof. Vrbka upozornil znovu na prezentaci firem, která se uskuteční 18. 3. 1998 a již se má zúčastnit 40 firem.

• Děkan Fakulty podnikatelské informoval, že se uskutečnila přednáška senátora Salzmanna na téma bankovníctví.

• Děkan Fakulty chemické požádal o pochopení při event. opožděném plnění úkolů v souvislosti se stěhováním fakulty do nové budovy.

• Děkan Fakulty architektury pozval přítomné na výstavu 5 českých a slovenských škol designu, která proběhne jako doprovodná akce k mezinárodní výstavě VIZE ve dnech 18. až 23. 3. 1998 v aule Rektorátu VUT.

• Poradce rektora Ing. Pěničák upozornil, že vláda bude pravděpodobně v dubnu projednávat návrh na rozdělení investičního nadačního fondu na základě výběrových řízení, kterých se budou moci zúčastňovat pouze nadace fungující podle zákona o nadacích platného od 1. 1. 1998.

• Ředitel CVIS Ing. Krivánek sdělil, že firma IMIGe nabízí zdarma umístění elektronických znakových informačních panelů a řídicího software. Ředitel CVIS může tento kontakt pro zájemce zprostředkovat.

31. března 1998

Rektor VUT informoval:

• V rámci akce Dny Evropy v Brně, pořádané ve dnech 16. až 18. dubna 1998 za účelem informovat veřejnost o problematice vstupu ČR do Evropské unie, se v aule Fakulty stavební VUT dne 17. dubna v 9 hodin uskutečnil diskusní pořad na téma „Vstup ČR do EU z hlediska vědy a terciárního vzdělávání.“

• Dne 24. března 1998 schválil Akademický senát VUT Finanční plán VUT na rok 1998. Jeho konečná verze byla předána na kolegiu děkanům fakult.

• Na Fond aktivit vědy a umění byly vyčleněny 2 miliony Kč. Přihlášeno však bylo 124 projektů v celkové výši 9 mil Kč. K vyhodnocení projektů bude ustaveno 5 subkomisí a bude sestaven pořadník těchto projektů.

Informace prorektorů, kvestora, děkanů fakult a dalších vedoucích pracovníků:

• Prorektor doc. Dub oznámil, že 9. dubna 1998 budou předány v aule Rektorátu VUT dekrety nově jmenovaným docentům a proběhnou promoce doktorandů. Dále informoval o vyhlášení literární soutěže pro studenty tematicky zaměřené ke vstupu ČR do Evropské unie. Informace o nabídkách jazykových kurzů pořádaných v Londýně lze obdržet na referátě prorektorů.

• Kvestor dr. Černý upozornil na skutečnost, že MŠMT přijímá materiály ve formátech produktu MS Office 95 (tj. Word verze 7.0, Excel verze 7.0).

Vzhledem k tomu, že v návaznosti na přijetí nového zákona o vysokých školách proběhne transformace majetku vysokých škol, tj. převedení pozemků a nemovitostí, byla k 1. 5. 1998 nařízena mimořádná inventura movitého majetku Rektorátu a celoškolských pracovišť VUT.

• Děkan Fakulty strojní prof. Vrbka zhodnotil Veletrh pracovních příležitostí jako úspěšnou akci, které se zúčastnilo na 1 800 studentů z FS a FEI.

• Děkan Fakulty podnikatelské doc. Rais vyjádřil kvestorovi VUT poděkování za provedení analýzy hospodaření jeho fakulty.

• Děkan Fakulty chemické doc. Lapčík oznámil ukončení 1. etapy stěhování Fakulty chemické do nového objektu na Purkyňově 188. Na této fakultě bylo také zakončeno přijímání přihlášek ke studiu, kterých je o 100 více než loni.

• Děkan Fakulty výtvarných umění doc. Ruller sdělil, že je připravena koncepce dalšího vývoje fakulty, o níž bude jednat s rektorem VUT.

• Děkan Fakulty architektury doc. Nový oznámil, že spolu s děkanem FA v Praze a Svazem architektů požádají MŠMT o finanční pomoc.

• Poradce rektora Ing. Pěničák informoval o jednání s generálním ředitelem BVV a.s. o budoucí spolupráci s VUT a jejími jednotlivými fakultami. Děkani fakult byli pověřeni zaslat návrhy o možnostech zapojení fakult do doprovodných akcí na brněnských veletrzích v roce 1999.

• Ředitel SKM Ing. Grulich sdělil počet míst na kolejích VUT, které budou poskytnuty studentům jiných vysokých škol v příštím školním roce:

→ JAMU – 160 lůžek (do 30. 1. 1999)

→ MU nebudou poskytnuta žádná lůžka, protože získala dodatečné ubytovací kapacity.

Dále upozornil na to, že do agendy STUDENT, z níž SKM čerpá údaje potřebné pro ubytování, není zahrnuto 180 studentů převážně z FA a FAVU. Rektor požádal děkany zmíněných fakult o provedení oprav a zároveň upozornil, že databáze musí

obsahovat údaje o všech studentech VUT.

Ing. Grulich dále oznámil, že SKM zaslala na studijní oddělení fakult seznamy všech studentů žadajících o ubytování ve školním roce 1998/99. Fakulty by v nich měly dle příloženého popisu vyznačit ty studenty, kteří za studijní výsledky a aktivity mají právo získat doplňkové kritérium. Děkani fakult byli pověřeni, aby řediteli SKM předali také seznam studentů, kteří neplní své studijní povinnosti. Měli by také zvážit, zda poskytovat ubytování za zvýhodněné ceny po celou dobu studia, nebo po omezený počet roků.

• Ředitel CVIS informoval, že CESNET provedl hloubkovou kontrolu uživatelů sítě. Při ní bylo zjištěno, že na VUT jsou komerční firmy nelegálně připojeny na TEN-34. Za nedodržování podmínek k připojení na TEN-34 hrozí finanční postihy.

Bylo rovněž upozorněno na dopis, v němž Policie ČR informuje rektory VŠ o užívání nelegálního software na vysokých školách. Ředitel CVIS byl proto pověřen připravit metodický pokyn o užívání legálního software na VUT.

• Zástupce Rady studentů požádal, aby do konce školního roku 1997/98 byla jmenována správní rada SKM. Rektor VUT pověřil prorektora doc. Duba vypracovat harmonogram přípravných kroků ke jmenování této rady. Předseda Rady studentů také tlumočil nadále negativní stanovisko Rady studentů v otázce předání Kaunicových kolejí VFU v Brně. Ekonomické důvody však tlačí vedení školy, aby v předávání kolejí pokračovalo. Na závěr zástupce studentů poděkoval všem, kteří se zúčastnili plesu VUT v hotelu International. (-yk-)

Ze zasedání AS VUT 24. března 1998

Finanční plán 1998

Nově zvolený zástupce studentů z FaVu Tomáš Mazač složil slib člena AS VUT a podepsal jej.

Prof. Němeček informoval o jednáních ekonomické komise AS VUT, které se uskutečnily ve dnech 3. 3. a 10. 3. 1998. Tam byla projednána možná redukce fondů, počty studentů, uvedené v předloženém materiálu, byly přijaty jako platné. Jednání ekonomické komise se zúčastnili rektor Vavřín, předseda AS VUT Zmrzlý a kvestor Černý.

Algoritmus rozdělení příspěvku na vzdělávací činnost byl navržen ve 3 variantách. Dle předložených variant příspěvku do fondů a na celoškolská pracoviště doporučila ekonomická komise variantu 2, která porovnává váhu polovinou fyzických a nákladových studentů. Tuto variantu považovali členové komise za kompromisní, neboť se přibližuje zpracování rozpočtu v loňském roce.

Na základě předloženého návrhu finančního plánu investičních prostředků se většina členů ekonomické komise shodla na příspěvku AS VUT na krytí odpisů obdobně jako loni ve výši 10 mil. Kč. Byla navržena změna prostředků pro celoškolská a rektorátní pracoviště. Fond aktivit vědy a umění byl navržen krátit o 1 mil. Kč.

Kvestor VUT RNDr. Alexander Černý předložil návrh Finančního plánu 1998

Členové AS VUT diskutovali o poměru rozdělení prostředků mezi fakulty, celoškolská pracoviště a fondy. AS VUT původně požadoval přidělení 73,6 % prostředků ve prospěch fakult, předložený materiál však tohoto objemu nedosáhl, protože to nebylo reálné. Senátoři kvestorův argument přijali. Upozornili jen,

že fakulty ve Zlíně nevyužívají některé činnosti zajišťované Rektorátem. Kvestor Černý komentoval tabulku Finančního plánu, která porovnává neinvestiční prostředky na vzdělávací činnost a výzkum a vývoj mezi roky 1997 a 1998.

Index nárůstu za celé VUT činí 3,5 %, střední index nárůstu za fakulty je 5 %. Pouze Fakulta architektury a Fakulta výtvarných umění nedosáhly loňských objemů prostředků. V rozpočtu zůstaly nerozdělené prostředky, které návrh rektora rozděluje ve dvou variantách právě mezi tyto dvě fakulty.

Diskuse o předloženém Finančním plánu

Dále vystoupili členové AS VUT z Fakulty architektury a doc. Werner přečetl „Stanovisko Akademického senátu Fakulty architektury k Finančnímu plánu VUT“. V něm ostře protestoval proti celému materiálu, který podle něj překročil mez a znamená likvidaci fakulty po 89 letech její existence.

Plán prý nezohledňuje inflační zvyšování cen řady služeb i výrobků a platy zaměstnanců posunuje dolů. To je podle doc. Wenera nemorální provokace a pošlapání lidské důstojnosti. Ve srovnání s ostatními fakultami mají podle Wenera zaměstnanci FA nejnižší průměrný plat.

Kvestor argumentuje tím, že na FA jsou tarifní mzdy dány, stejně jako na ostatních fakultách, skladbou (profesoři, docenti, odborní asistenti). Na FA je průměrná hodnota osobního příplatku 21 %, zatímco průměr na celé VUT je 16 %. Údaje, týkající se FA, nejsou tedy pravdivé.

Rozpočet byl projednán s děkanem a tajemníkem fakulty. Reálnou cestu kvestor vidí v kompenzaci tvrdosti algoritmu, kterou navrhuje rektor.

Emotivní protest

Prof. Němeček považuje materiál předložený AS FA za emotivní, podobně i Ing. Zmrzlý, podle kterého použitá metodika tvorby rozpočtu vychází již několik let ze stejné filozofie rozdělování státního příspěvku na jednotlivá pracoviště VUT. AS postupně každoročně minimalizuje nesystémové zásahy do rozdělovacího mechanismu. Problémy se kompenzují metodou finančních dotací fakultám, které byly v daném rozpočtovém roce ohroženy, což je projevem solidarity jednotlivých částí VUT s postiženou fakultou.

Kompenzace fakult

Byl předložen návrh, aby senát nepřevěděl částku 10 milionů Kč z neinvestičních prostředků na navýšení krytí odpisů, ten však nebyl senátory schválen.

AS souhlasil s převedením částky 700 tisíc Kč z rozpočtu rektorátního útvaru 9400 do rozpočtu FT a FaME, jako přiměřenou kompenzaci za to, že zlínské fakulty nečerpají služby některých rektorátních útvarů.

Z nerozděleného příspěvku – částky 3 881 tis. Kč – navrhuje kvestor ponechat 1 000 tis. Kč na krytí příplatků celoškolských funkcionářů. Zbývající částku 2 881 tis. Kč pak rozdělit mezi FA a FaVu tak, aby jejich koeficient meziročního nárůstu byl shodný. Senát návrh odsouhlasil. Celkově pak schválil variantu č. 2 zpracování rozpočtu tak, jak byla předložena v materiálu. Předsedkyně AS FA Ing. Urbášková dále informovala o jednáních děkana Nového s děkany FA ČVUT Praha a TU Liberec, kde se společně snaží hledat prostředky z jiných zdrojů. Kvestor pak předložil materiál „Analýza hospodaření roku 1997“ v členění podle požadavku AS. AS doporučil vedení VUT stanovit způsob, jak budou projednány výsledky této analýzy s celoškolskými pracovišti a fakultami. (hop)

Co přinese nový vysokoškolský zákon

Schválila jej sněmovna parlamentu začátkem dubna, a to po téměř šesti letech příprav. Největší novinkou je umožnění vzniku soukromých vysokých škol a škol nabízejících tříleté bakalářské studium. Změna dovolí většímu množství studentů získat vysokoškolské vzdělání. Možnost rozšíření počtu vysokých škol dosáhli pravcovi poslanci. Školné se platit nebude, což zase prosadila levice. Studenti si oddechli, alespoň ti, kteří dokáží dostudovat v řádném termínu. Každé prodloužení standardní délky studia o rok přijde jednotlivce zhruba na 8 tisíc. Vybrané poplatky poputují do stipendijního fondu, mají být určeny jako stipendia pro nejlepší studenty.

„Na scéně se může objevit mnoho škol různé úrovně,“ říká rektor

Jaký význam bude mít nový vysokoškolský zákon pro VUT Brno jsme se zeptali prof. Petra Vavřína

Pro VUT je na vysokoškolském zákoně nejpodstatnější převod majetku, dotkne se nás velmi silně. Znamená sice, že s ním budeme moci hospodařit, ale nejprve bude nutné zbudovat správní radu univerzity s devíti členy. V Brně je 5 civilních vysokých škol, to znamená sehnat 45 schopných lidí do správních rad. Jejich kompetence bude vysoká, nejenže schvalují veškeré převody nemovitého majetku, ale i movitého v hodnotě nad 5 milionů korun. Do této kategorie spadá spousta věcí, například drahé přístroje. Správní rada, složená například ze zástupců magistrátu, politiků a úředníků místních správních orgánů, by měla zasedat dvakrát do roka. Trochu se bojím, že její členy budeme těžko hledat. Než se mechanismus zajede, bude to také chvíli trvat.

Jak se vám zamlouvá možnost vzniku soukromých vysokých škol?

Je to zásadní věc. Nemyslím, že by v technické oblasti vznikaly kvapem nějaké soukromé vysoké školy. Ty by totiž potřebovaly velké peníze a nevím, který velký podnik by je zainvestoval. Snad Škoda Mladá Boleslav, ale to se nás přímo nedotýká. Zato nás asi ovlivní sekundární efekt: soukromá škola může dostat dotaci ze státního rozpočtu. Tím se ještě zmenší objem peněz, které na vysoké školy přijdou. Ať zasedne po červnu jakákoliv vláda, není naděje, že by našla pro školství výrazně vyšší prostředky, než které jsou tam dnes. To mne naplňuje obavami. Sleduji, jak se formulují volební programy jednotlivých politických stran a žádná nepreferuje vzdělání a vědu.

Bude VUT uvažovat o zřízení bakalářského studia?

Vznik neuniverzitních vysokých škol změní náš osud nepředvídatelným způsobem. Na scéně se může objevit větší počet těch škol, které jsou dnes na úrovni vyšších odborných. Znáám jedinou možnost, jak tomu čelit: nabízet ve větším měřítku bakalářské programy. Může to mít spoustu dopadů. Je známo, že každá škola univerzitního typu, která se výrazně orientuje na bakalářské studium, ztrácí na kvalitě. Je to pochopitelné, protože větší počet lidí raději studuje bakalářství, které je sice lehčí, ale svou kvalitou obecně nižší.

Následuje další nepřijemnost: kdybychom se chtěli na technických školách zabývat sériovým modelem bakalářské, museli bychom změnit obsah kurzů a studia momentálních inženýrských nebo magisterských programů minimálně ve dvou ročnících. Domníváme se, že současná skladba magisterských kurzů je velmi dobrá, možná lepší než kdekoli jinde. Je to proto, že zatím nemáme na bakaláře sériovou návaznost. Když půjdeme paralelní cestou, bude to velmi drahé, protože paralelní programy jsou drahé obecně.

Jste rád, že studenti nebudou platit školné?

Školné bylo a stále je marginální záležitostí. Nikdy jsme netvrdili, že je nutné, spíš jen, že by mohlo být určitou motivací. Rozhodně si nemyslím, že by výrazně pomohlo rozpočtu školy. To by musel student ročně zaplatit 15 až 20 tisíc, což zatím není pro českou rodinu možné. Obecně si ale myslím, že je škoda, že nebyla stanovena alespoň nějaká symbolická částka, protože student by se měl na svém vzdělání finančně podílet. Motivačním efektem je tedy alespoň to, že zaplatí za nedodržení termínu studií.

Máte ještě co dodat?

Drobnosti, jako že rektorem školy může být každý, tedy že nemusí být profesor nebo docent, to se mi ovšem nelíbí. I když doufám, že naší školy se to týkat nebude. Myslím, že to nebude náš případ.

Zástupci ministerstva ale tvrdí, že my v Čechách jsme na své tituly přecitlivělí.

Je sice pravda, že titul negarantuje kvalitu člověka, ale na druhé straně doba, kdy se jej nedalo dosáhnout z politických důvodů, nebo že jej získali pouze straníci, je přece dávno za námi.

A co na to někdejší náměstek ministra školství prof. Emanuel Ondráček? „Novinku hodnotím kladně.“

Nová verze vysokoškolského zákona dopadla podle mne velmi dobře. Jsem velmi rád, že parlament ji odsouhlasil. Kladně hodnotím studijní programy jako součást vysokoškolského zákona. Chtěl jsem, aby bylo vyváжено institucionální a obsahové pojetí činnosti a myslím, že je to vyjádřeno velmi pěkně. Dobře zabezpečeny jsou i známé věci, jako je soukromé školství či diverzifikace vysokoškolského studia. Myslím, že zákon je v současném stavu závažným krokem, protože řadu věcí definuje daleko přesněji, než se mohlo udělat v roce 1991. Očekávám, že v senátu projde. (hop)

Co řekli o novém zákoně

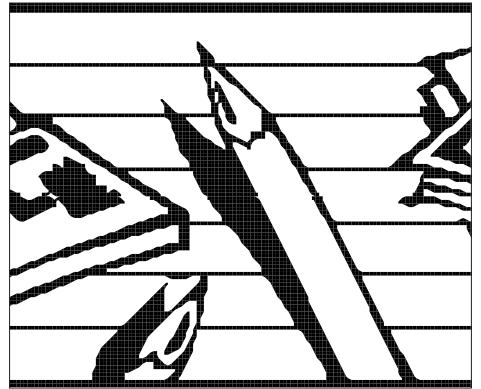
Ministr školství Jan Sokol

„Lituji, že se nebude platit školné. Navrhovaná suma byla velmi nízká a byla určena také pro stipendijní fond. Sociálně slabším studentům je mohl rektor odpustit. Na druhé straně jsem rád, že za přijímací zkoušky se má platit 550 korun. V minulosti se sice také platilo, ale vlastně nelegálně, protože to nedovoloval zákon. Zamezíme také tomu, že některým studentům se podařilo studovat načerno, jiní si studium protahovali na mnoho let.“

Ministr dále není spokojen s tím, že v případě zrušení některé vysoké školy zákon nařizuje stanovit, kde studenti dostudují. Podle něj totiž není rozumné jakékoli škole vnucovat žáky, které si sama nevybrala.

Za nesystémovou považuje ministerstvo také skutečnost, že k volbě akademického senátu je v případě fakulty nutná přítomnost akademické obce a v případě univerzity jen 15 %.

Funkcionáři ministerstva nesouhlasí také se způsobem udělování titulů, na které se u nás ve srovnání se západní Evropou klade příliš velký důraz.

Rektoři některých brněnských škol

Prof. Eduard Schmidt, rektor Masarykovy univerzity

Až vzniknou soukromé vysoké školy, nastane konkurence. Co se týká kvality a spektra studia, nebojím se. Ale nové instituce asi nabídnou lepší platy a odhláží dobré kantory.

Prof. Pavel Jelínek, rektor Mendlovy zemědělské a lesnické univerzity

Nejsem zastáncem vzniku škol neuniverzitního typu. Domnívám se, že možnost bakalářského studia je dost dobře možná i na současných vysokých školách, které poskytují záruku kvality.

Plukovník Karel Kotek, rektor Vojenské akademie

Konkurence se obávat nemusíme, soukromé vojenské školy asi nebudou. Věc by se mohla týkat jen některých odborností, například jazyků. Zneklidňuje mne ale, že suma peněz určená vysokým školám bude po vzniku soukromých škol rozdrobena na více menších dílů a může „žít“ i nekalitní školy.

(hop, ve spolupráci s Lidovými novinami)

Brněnské Dny Evropy na VUT

Velvyslance Joannes ter Haara potěšila bojná účast studentů

Ve dnech 17. a 18. dubna se v moravské metropoli uskutečnily Dny Evropy. Navázaly na první akci tohoto druhu v České republice, která se konala v listopadu loňského roku v Plzni. V budoucnu by podobná akce měla proběhnout i v dalších českých městech.

Základním cílem Dnů Evropy je vzbudit zájem nejširší veřejnosti o evropskou integraci a proces začleňování České republiky do Evropské unie a zvýšit úroveň informovanosti o této problematice. Aby akce oslovila co nejvíce lidí, byl na pátek a sobotu připraven atraktivní program. Jeho součástí byl i diskusní pořad na téma „Vstup České republiky do Evropské unie z hlediska vědy a terciárního vzdělávání“, jímž Vysoké učení technické spolu s dalšími brněnskými vysokými školami k naplnění této významné akce přispělo.

Školství není problémem?

Aula Fakulty stavební, kde se zmíněný diskusní pořad konal, byla překvapivě zaplněna z velké části mladými lidmi – studenty. Nemohl si toho nepovšimnout jeden z hostů pozvaných na tuto akci – velvyslanec Joannes ter Haar, vedoucí Delegace Evropské komise v ČR. „Právě tito mladí lidé naplní ideu začlenění naší republiky do Evropské unie,“ poznamenal zjevně potěšen účastí a zájmem mladé generace.

Po zahájení, kterého se ujal rektor VUT prof. Vavřín, následoval úvodní program, v němž vystoupilo 8 odborníků z brněnských vysokých škol, kteří vyslovili dílčí poznámky k problematice vstupu naší země do Evropské unie. Vystoupení prvního přednášejícího mělo charakter obecného vstupu do této problematiky. Doc. dr. Petr Fiala, DrSc. z Masarykovy univerzity připomenul zásady a poměrně složitou proceduru přijetí kandidátských zemí do Evropské unie, dosaďadní kroky, které byly učiněny, a současnou fázi příprav. Několikrát upozornil na to, že školství není uvedeno mezi problémovými okruhy, jimiž by se Česká republika měla zabývat, chce-li do společenství vyspělých evropských států vstoupit. Jak řekl, sama

Evropská unie je v oblasti školství málo integrována a vyvíjí zde pouze koordinační a podporující aktivity. V oblasti vědy a výzkumu je politika EU více aktivní a naše země by se měla připravit na zapojení do 5. rámcového programu ve vědě a výzkumu.

Krátký příspěvek prof. dr. Zdeněka Pospíšila, DrSc. z VFF shrnul evaluaci veterinárního školství, jehož výsledkem je, že diplomy absolventů Veterinární a farmaceutické fakulty MU v Brně budou po vstupu naší země do EU a sjednocení legislativy srovnatelné s diplomy v jiných evropských zemích.

Děkan Fakulty elektrotechniky a informatiky VUT doc. ing. Jan Honzík, CSc. reagoval v úvodu svého vystoupení na poznámku předchozího řečníka o tom, že české školství není pro Evropskou unii problémem. Školství přirovnal k páře, kterou také není vidět, ale tím, že je prostřednictvím ní produkována životně důležitá energie, sehrává v životě lidí významnou úlohu. Ve svém projevu se pak zaměřil na otázku evropského vysokoškolského vzdělávání pro další století, který v plném znění otiskujeme na str. 10.

Velmi žhavou a choulostivou je z pohledu Evropské unie problematika zemědělství, které odčerpává ze společného zemědělského rozpočtu EU obrovské finanční prostředky. Tento systém podpory tržních cen a financování je pro naše zemědělcce velmi lákavý, avšak vysoká finanční náročnost současné společné zemědělské politiky a očekávaný vstup nových zemí do EU si v budoucnu zřejmě vynutí nezbytné reformy, které se odrazí i v podstatném omezení výdajů ze sekce garance EAGGF. O tom i o 4 prioritách zemědělské politiky v EU hovořila doc. Ing. Věra Bečvářová, CSc.

Fatální důsledky vzdělávacího systému

Provokativní bylo vystoupení doc. PhDr. Ladislava Rabušice, CSc. z Masarykovy univerzity, který srovnal tendence v evropském školství, mezi něž patří demokratičnost, princip rovných šancí ve vzdělávání a idea učící se společnosti, se situací ve vzdělávacím systému naší země. Takzvaná „čtyři úzká hrdla“ českého školství nejsou podle něj tak demokratická, jak by měla. Existence víceletých gymnázií příliš brzy rozděluje děti na ty „chloupější“, které jsou předurčeny studovat, a na ty „hloupější“, které na základní škole nadále zůstávají a mají do budoucna méně šancí. Také tři nepronstupné vzdělávací dráhy středoškolského studia (gymnázia, střední odborné školy a SOU) příliš brzy a fatálně rozhodují o budoucnosti mladých lidí. Nedemokratické je rovněž to, že 50 % uchazečů o studium na vysokých školách je odmítnuto. K tomu přistupuje další nepříznivý faktor, a sice to, že ve vyšším věku nemají lidé u nás možnost se vzdělávat.

Zdá se, že překonaný je i model životních cyklů, který pevně rozfázoval život člověka do etapy výchovy v rodině, etapy výchovy a vzdělávání ve škole a pak do dlouhého období práce, po němž následuje „důchod“ a smrt. V kterémkoliv věku by mělo být možné vzít si třeba roční dovolenou a cestovat, vrátit se do školy

a doplnit si vzdělání, překvalifikovat se na jiný obor apod., tedy nebyť tak fatálně odsouzen k neměnnému způsobu života.

V příspěvku nazvaném Výukové modely a jejich zavádění v České republice se prof. ing. Petr Stehlík, CSc. z Fakulty strojní VUT vyslovil proti zavedení bakalářského studia. Poukázal rovněž na potřebu změny v myšlení, kterou si vynutí vstup České republiky do NATO a EU. Jako vysvětlující příklad uvedl určitou paralelu integrace do EU a integrace procesů za účelem snížení spotřeby energie a škodlivých emisí:

„Lokální emise lze definovat jako emise v procesním průmyslu, které produkuje např. podniková teplárna v důsledku výroby páry pro ohřev chladných technologických proudů. Globální emise jsou potom takové, které korespondují jak s touto podnikovou teplárnou, tak se skutečností, že podnik odebírá elektrickou energii, a tím vlastně způsobuje emise v tepelné elektrárně. Procesní inženýr musí tedy při návrhu procesu uvažovat z hlediska ochrany životního prostředí globálně.“

Všechno má svá pro i proti, co však převažuje?

O ekonomických aspektech vstupu ČR do EU hovořil ve svém příspěvku doc. RSDr. Jiří Nedbal, CSc. z Vojenské akademie, který nastínil současný stav vývoje v EU. Shrnuje názory na východní rozšíření EU ze strany zemí EU a zmíní výhody i rizika našeho vstupu do EU. Jak v zemích EU, tak i u nás převažuje mínění, že výhody vyplývající ze vstupu naší země i ostatních kandidátů do EU převyšují možné náklady, rizika a nevýhody.

O začlenění ČR do sociálních sítí EU pojednal ve svém vystoupení doc. PhDr. Tomáš Sirovatka, CSc. z MU. V této oblasti ponechala Evropská unie suverenitu národním systémům, avšak naše začlenění do EU vyvolá zesílené tržní tlaky, které povedou k rychlým transformačním krokům v ekonomice a intenzivnímu růstu a rovněž k tlakům na zvýšení mezd, snížení přežaměstnanosti apod. Dojde tak k dlouhodobé změně sociálního systému s ohledem na standardy v evropských zemích. Naučit bychom se také měli sociálnímu dialogu, v němž za zeměmi EU zaostáváme.

Optimistický tón nasadil prof. Ing. Jindřich Melcher, DrSc. z Fakulty stavební, který konstatoval, že v řadě případů „už v Evropě jsme“. V této souvislosti zmínil oblast našeho konstrukčního inženýrství, které je zapojeno do evropských organizací a programů. „Nemusíme tedy jenom přijímat zkušenosti a učit se od vyspělých zemí, ale už konkrétně přispívat k věcnému řešení problematiky,“ řekl.

Diskuse a nezodpovězené otázky

Po těchto vystoupeních přivítal rektor VUT velvyslance Joannese ter Haara, který se vzhledem k nabitému programu, jenž musel absolvovat, nemohl diskusního pořadu zúčastnit od začátku. Na úvod svého projevu velvyslanec připomenul, že před dvěma dny začaly

v Londýně finální přípravy ke vstupu České republiky do Evropské unie. Zdůraznil hlavní ideu Evropské unie, již je, aby celý tento projekt byl pro lidi, kteří dostávají šanci po válečných konfliktech první poloviny 20. století žít v míru a vzájemné kooperaci. Zmínil se rovněž o tom, že EU podporuje zvláště mladou generaci prostřednictvím již dobře známých programů, které mají jeden společný cíl – umožnit setkání mladých lidí a výměnu zkušeností, poznatků a znalostí. Na tyto programy EU vyčlenila velké prostředky, zhruba kolem 1,5 miliard ECU (cca 1,7 miliard US). I z jeho úst se mohli posluchači znovu dozvědět o výhodách našeho začlenění do EU, ale i o povinnostech s tím spojených. Jednou z nejlákavějších perspektiv pro mnohé země je jistě možnost podílet se na společném (a rozšiřujícím se) evropském trhu a evropské prosperitě.

Po těchto úvodních slovech velvyslance ter Haara, jimiž chtěl přispět tak jako na dalších místech Brna k cílené informační kampani, následovala diskuse, již se zúčastnil také Stephen Collins z delegace Evropské komise. Nedá se však říci, že by oba byli dotazy zrovna

bombardováni. Času na diskuse již mnoho nezbývalo a po předchozím maratónu projevů se posluchači už nijak k mikrofonu nehnuli se zvědavou otázkou na rtech. Navíc na některé dotazy nebyli schopni představitelé Evropské komise podat přesnější odpověď, neboť se týkaly specializací, v nichž nejsou, jak sami přiznali, těmi pravými odborníky. Byla to právě oblast vysokého školství a vědy, anebo problematika ochrany duševního vlastnictví, k nimž zmíněné dotazy směřovaly. Jako příhodnou však přivítal velvyslanec Haar otázku o tom, jak se bude vyvíjet celková politika EU v dalších letech. V této souvislosti naznačil, že před vstupem naší země do EU proběhne ještě řada změn dotýkajících se zemědělské politiky a rozvoje regionů. Je jasné, že mechanismy a nástroje, které původně vznikly pro 6 členských zemí, nebudou plně fungovat pro 15 až třeba 25 zemí EU. V otázce školství je pro nás aktuální informace o tom, že v členských zemích EU se přiklánějí k myšlence, aby studenti převzali zodpovědnost za svá studia a dokonce si veškeré studium hradili sami. Nicméně i tam toto citlivé téma stále provázají diskuse. Jinak v oblasti školství, stejně

jako v kultuře, má EU omezené kompetence, což však představitel Evropské komise považuje spíše za výhodu. Po čtyřech zodpovězených dotazech ukončil rektor VUT diskusi a poděkoval všem přítomným za účast a diskusní příspěvky. Představitelé Evropské komise se pak spěšně rozjeli na další setkání a akce brněnských Dnů Evropy.

Yvonne KONEČNÁ

„Evropská unie je především pro občany. Musí se jim proto dobře vysvětlit, co představuje, co nabízí a naopak vyžaduje, aby tento projekt získal jejich důvěru a podporu,“ řekl velvyslanec Joannes ter Haar.

Aula Fakulty stavební byla zaplněna do posledního místa. Studenti, na něž židle nezbyla, si nakonec posedali vzadu na zem.

Kroky k členství České republiky v Evropské unii

V prosinci 1991 byla podepsána Asociační dohoda mezi Evropskými společenstvími a tehdejší Československem, která byla v roce 1993 znovu podepsána i se samostatnou Českou republikou. V lednu 1996 pak Česká republika podala oficiální žádost o členství v Evropské unii. Ta byla posouzena spolu se žádostmi dalších devíti přidružených zemí střední a východní Evropy. Stanovisko Evropské komise bylo oficiálně zveřejněno v rámci tzv. Agendy 2 000 v červenci 1997. O přizvání při-

družených zemí k jednání o členství rozhodly členské státy Unie v prosinci 1997 na summitu v Lucemburku. Rozhovory České republiky o členství v Evropské unii byly, spolu s rozhovory dalších 4 kandidátských zemí střední a východní Evropy (Maďarska, Polska, Slovinska a Estonska) a Kypru, oficiálně zahájeny již 31. března tohoto roku.

Evropské vysokoškolské vzdělání pro další století

plné znění projevu Jana M. Honzíka k brněnským Dnům Evropy

Úvod

Po padesát let byl vývoj vzdělávání ve střední a východní Evropě izolován od zbyvajících Evropy a vyspělého světa. Německý nacismus zcela potlačil vysokoškolské vzdělávání. Po krátkém poválečném nadechnutí dostal akademický život další ránu, která na čtyřicet let paralyzovala významné součásti svobodného bádání a vzdělávání. Vysoké školy pokračovaly ve vývoji na obou stranách železné opony, měly však některé odlišné rysy. Nebylo by korektní tvrdit, že na jedné straně bylo vše dobré a na druhé vše špatné. Odlišnosti jsou však natolik charakteristické, že na cestě zpátky mezi evropské partnery si budeme muset osvojit některé mechanismy a zvyklosti, které jsou výsledkem dynamického vývoje poválečných let společensky, ekonomicky i průmyslově úspěšných zemí Evropské unie.

Jednota pestrosti

Kritici evropanství varují před nebezpečím panevropské uniformity, před ztrátou národní a regionální identity a zánikem specifík a místního koloritu. Skeptici vědí, že plíživá forma těchto jevů není šířena nosnou vlnou evropanství, ale ekonomickou a informační explozí, která překračuje hranice všech otevřených světových společností. Optimisté věří, že účinné a osvědčené vzdělání probudí vůli a schopnost zachovat pestrost řady státních, národních a regionálních jevů při dosažení jednoty v osnově, která sjednocuje, a ve stylech, které se nevylučují a neruší. To platí především v nemateriální oblasti života společnosti, kam řadíme i vzdělávání.

Některé odlišnosti

Zatímco země svobodné Evropy byly vystaveny otřesům tržního mechanismu, země porobené Evropou žily v protektorátu nivelizovaného kolektivismu, zभावujícího individuality a umrtvujícího tvůrčí svobodu. Zatímco ve vyspělých zemích nabylo vzdělání podobu ekonomického nástroje, umožňujícího rozvoj a redukujícího nezaměstnanost, v socialistických zemích bylo vzdělávání ideologickým nástrojem potlačujícím odporce režimu a akcentujícím frázi o zvyšování vzdělanosti společnosti. Zatímco některé hodnotné rysy vzdělání i životního západoevropského stylu mohly ztratit na svém postavení pod tlakem tržní účelovosti (např. v oblasti kultury), mohly tytéž rysy vymezené rozkvétat pod ochranou státní a stranické politiky v zemích socialistického tábora.

Neuniverzitní vysoké školy

V oblasti vysokoškolského vzdělávání proběhl v poválečné svobodné Evropě proces rozsáhlé diverzifikace. Z pestrosti poptávky na pracovním trhu i z pestrosti intelektu, zájmů a zaměření jednotlivců vznikla pestrost vzdělávacích forem i úrovní nabízených v terciálním vzdělávání. Vedle dříve dominujícího postavení vysokých škol univerzitního stylu se objevily neuni-

verzitní vysoké školy, akcentující výkon povolání místo vysokého, univerzálně využitelného vzdělání, aplikační zaměření místo tvůrčích, invenčních a inovačních počinů a praxe místo vědy a výzkumu. Pokročilost naší cesty do Evropy se bude měřit také mírou schopnosti rozvinout tento typ vzdělávacích institucí.

Mobilita

Evropanem se stane jedinec, který si uvědomí postavení své domoviny v rámci velkého společenství. Evropanství nelze dosáhnout bez prožití významné části života v jiné zemi než ve své vlasti. Ideálním obdobím pro získání evropanství je období, kdy je člověk mladý a pružný, ale již dospělý. Tímto obdobím je období vysokoškolských studií. Na této myšlence je postaven projekt masivní mobility vysokoškolských studentů, která by měla umožnit co největšímu počtu evropských studentů prožít alespoň jeden semestr nebo rok studia na škole v jiné evropské zemi. Podmínkou je jazyková vyspělost studentů i učitelů tak, aby našli společný jazyk pro vzdělávací proces, a systém umožňující vzájemné uznávání ukončených kurzů tak, aby studijní pobyt v jiné zemi byl uznatelnou součástí studijního programu. K tomu slouží evropský kreditní systém a projekt ECTS v rámci programu SOCRATES-ERASMUS. V tomto směru učinila naše škola již mílový krok a zavedením kreditového systému dostihla mnohé západoevropské vysoké školy. Masivnější mobilitu však podmiňuje nejen členství v Evropské unii, ale také jazyková vyspělost našich studentů.

Kompatibilita a porovnatelnost

Nelze očekávat, že by se všechny členské země snadno shodly na jednotném žebříčku a názvech akademických titulů, jejichž nositelé by na evropském trhu práce byli jednoznačně identifikovatelní ve své profesionální kompetenci a úrovni. Proto je nutné vytvořit systém, který umí provést porovnání kvalifikace příchozího Evropana a přiřazení odpovídajícího „domácího“ kvalifikačního označení. Nelze vytvořit absolutně přesný systém a výsledek je založen především na korektnosti a důvěře partnerských institucí.

Řízení a kontrola kvality

Korektnost a důvěra je postavena na způsobu, kterým daná země a daná instituce uplatňuje zásady řízení a kontroly kvality. To platí pro průmyslovou výrobu stejně jako pro vzdělávací proces. Přesto, že řada těchto zásad působí na nově příchozí dojmem nadbytečné byrokracie a administrativy, není znám účinnější postup, který by dosahoval podobných cílů v tak rozsáhlém společenském systému. S tím souvisí i časté a rozsáhlé polemiky související s hromadnými a písemnými zkouškami, jaké jsou nejčastější na západních univerzitách. Jsou nezbytné při kontrole schopnosti reprodukce nabytých vědomostí, ale musí být doplněny nebo nahrazeny tvůrčími projekty, prezentovanými

a obhajovanými veřejně všude tam, kde by kontrolu dosažené úrovně vzdělání nesplňovaly. Největší bolestí našeho univerzitního vzdělávání, které má v mnohých parametrech velmi dobrou úroveň, je požadavek na reprodukci zjevných pravd dominující nad tvůrčími, byť ne vždy nejsprávnějším, myšlenkovým postupem či konstrukcí. A přece každý vynález je výsledkem překonání řetězce chybných kroků a touhy nereprodukovat!

Distanční vzdělávání

Možnosti koncentrace studentů ve vzdělávacích centrech mají své hranice. Centralizované kontaktní vzdělávání má nezastupitelnou roli i ve formování osobnosti vzdělance v atmosféře akademické obce. Tato forma vzdělávání však nemusí být přístupná všem příslušníkům svobodné společnosti, ať už z důvodů tělesného postižení, ekonomické, rodinné či zdravotní situace, nebo v důsledku plného zapojení v produkční etapě života jedince. Rozvoj informačních technologií dovoluje uplatňovat formu vzdělání bez přímého kontaktu studenta s učitelem. Jako plnou náhradu kontaktního vzdělávání jej lze přijmout asi jen ve zvláštních případech, uplatní se však zřejmě jako jedna z etap vzdělávacího procesu a zvláště pak při rekvalifikační a celoživotní formě vzdělávání.

Celoživotní vzdělávání

Společnost ve svém vývoji dosáhla bodu, že ani to nejjednodušší vzdělání v nejprostším společenském postavení nelze považovat za ukončené. Jen prostá potřeba přežít bude nutit jednotlivce poznávat nové jevy a učit se. Proto je třeba vnést do celoživotního vzdělávacího systému na všech úrovních. Distanční formy vzdělání a zapojení všech nástrojů informačních technologií budou charakteristickým rysem informační společnosti, na niž se země Evropské unie cíleně připravují. I tento úkol musí zvládnout země, které se chtějí zařadit po bok svým evropským partnerům.

Závěr

Úroveň vysokoškolského vzdělání je úrovní duchovní vyspělosti společnosti. Vyspělost ducha demokracie pěstované na vysoké škole podmiňuje vyspělost demokracie, jakou budou uplatňovat její absolventi, až jim bude svěřeno kormidlo institucí ovládajících duchovní i materiální život. Není proto lhostejné, zda bude nebo nebudou vysokoškolské vzdělávání živořit na periferii zájmu obyčejných občanů i politiků. Vysoká škola se musí otevřít veřejnosti a ukázat jí svou slávu i bídu. Slávu pro pocit hrdosti země, kde univerzita má šest set padesát let starou tradici, bídu pro zamyšlení i varování! Tradice našeho vysokého školství nás zavazují, abychom se zařadili mezi ty země společenství, které mohou právem své zkušenosti nabídnout ke spolupráci při budování svobodné a vyspělé Evropy.

Doc. Ing. Jan M. HONZÍK, CSc., děkan FEI VUT v Brně

První Česko-rakouské dny automatizace

Automatizace je významným prostředkem pro zvýšení produktivity, kvality a konkurenceschopnosti výroby a služeb. Je to jeden z prostředků, který umožní naší zemi obstát v konkurenci s ostatními státy.

Pod tímto heslem se konal seminář „1. Česko-rakouské dny automatizace“ ve dnech 2.–3. 4. 1998 na Vysokém učení technickém v Brně. Spoluorganizátorem byla TU Wien a Rakouská společnost pro měření a automatizaci. Tyto dny jsou v současnosti Rakousku pořádány již od roku 1982. Nyní je tato tradice z iniciativy rakouské strany rozšiřována i k nám.

Ve vestibulu fakulty prezentovaly některé firmy své produkty.

Na semináři byly formou vyžádaných referátů poskytnuty informace o stavu a trendech automatizace a měřicí techniky. Podobně vybrané rakouské a české firmy poskytl informace o svých významných projektech a záměrech. Kromě toho měli účastníci semináře prezentovat své organizace formou reklamy ve sborníku konference, posterem nebo vystavením exponátů. Seminář poskytl prostor pro navázání osobních a odborných styků mezi pracovníky, kteří se zabývají vývojem, výrobou, provozem, prodejem a užitvými těchto zařízení v obou zemích.

Osobní kontakty bylo možno navázat či prohloubit na společenském setkání účastníků semináře. Samotná účast na semináři byla bezplatná. S povděkem je možno konstatovat, že Česko-rakouské dny automatizace byly uspořádány na půdě VUT v Brně, kde je dlouholetá tradice v této oblasti. Specializované ústavy na Fakultě strojní a Fakultě elektrotechniky a informatiky mají u odborné veřejnosti v tomto smyslu dobré jméno. Spolupráci mezi VUT v Brně a TU Wien můžeme označit jako krátkodobě tradiční (po roce 1989). Toto setkání přispělo k dalšímu prohloubení oboustranně prospěšných kontaktů.

Osou celého semináře byly vyžádané referáty na následující témata:

1. Stav automatizace v Rakousku
2. Stav automatizace v České republice
3. Stav měřicí techniky v Rakousku
4. Stav měřicí techniky v České republice
5. Automatizační projekty 4. a 5. programu v EU

Po oba dva dny trvání semináře byl dán prostor vybraným rakouským a českým firmám, aby se prezentovaly před účastníky semináře. Na závěr druhého dne byly zorganizovány exkurze do laboratoře CIM (Ústavu výrobních strojů a robotiky na FS a do laboratoře Ústavu automatizace a měřicí techniky při FEL,

Mezi účastníky semináře byl přítomen i rektor VUT prof. Vavřín, jehož specializací je právě automatizace a měřicí technika.

vybavené zařízením firmy Rockwell Automation, Allen Bradley). Na obou exkurzích byly k vidění špičkové přístroje a zařízení z oboru automatizační a měřicí techniky. K semináři byl vydán sborník, který zachycuje přednesené referáty a prezentaci vybraných firem. Příspěvek „Stav automatizace v Rakousku“ přednesl profesor P. Kopacek, ředitel Ústavu robotiky a manipulace při TU Wien. Zaměřil se na automatizaci kontinuálních procesů (Process automation) a automatizaci výrobních procesů (Production automation). Nejdříve zhodnotil současný stav v uvedených oborech a pozornost zaměřil na vývojové a perspektivní trendy. Věnoval se klasickému řízení (návrhům), dále pak systémům CAD, problematice komunikace člověk-stroj, využívání metod umělé inteligence, fuzzy metodám a neuronovým sítím. V oboru automatizace diskretních, asynchronních procesů věnoval pozornost systémům CIM. Ve svém referátu představil schéma takového systému „Low Cost CIM Concept“. Na závěr svého referátu přednesl výsledky práce ústavu v oblasti robotiky.

Referát „Stav automatizace v České republice“ přednesl doc. Ing. Fr. Kelča, DrSc. z Ústavu výrobních strojů, systémů a robotiky při FS VUT v Brně. Byl zaměřen na rozbor situace v oblasti automatizační techniky jak ve formě dodávek komponentů, tak i celých systémů. Přednesl rozbor situace v uplynulých letech a současného stavu. To umožnilo účastníkům semináře si učinit představu o současných, ale hlavně

perspektivních možnostech ČR v tomto oboru. Dále pak uvedl příklady úspěšných aplikací automatizační techniky za poslední léta. Byla také podrobně diskutována úloha zahraničních firem na našem trhu. V druhé části referátu byly uvedeny očekávané trendy v automatizaci na počátku dalšího milénia. Částečně byly naznačeny vztahy ČR k EU a ostatním evropským zemím.

Stavem měřicí techniky a metrologie v Rakousku se zabýval prof. P. M. Osanna z TU Wien. Uvedl, že řešení otázek měřicí techniky je dnes opravdu něco víc než běžná technická či inženýrská práce. Je zde především nutno brát zřetel na otázky kvality, spolehlivosti a ochrany životního prostředí. Uvedl, že technické

Organizátoři semináře u prezence. Druhý zleva doc. Šolc.

prostředky přesné mechaniky a biomechaniky jsou moderní inovační trendy. Ve svém referátu se dotkl problémů „mikrotechnologie-nanotechnologie“.

Pozornost byla věnována vztahům mezi automatizací a měřicí technikou.

Rozborem situace měřicí techniky v ČR se zabýval příspěvek prof. ing. K. Zehnuly, CSc. z FEL VUT v Brně. Úvodem ukázal přehled nejčastěji měřených veličin. Rozebral historii měřicí techniky v ČR za uplynulá léta, zhodnotil výzkumnou a výrobní základnu měřicí techniky. Dále pak pokračoval rozбором současného stavu. V kapitole o předpokládaném rozvoji měřicí techniky se zaměřil na otázku snímačů, přenos signálu ze snímače do místa zpracování a zpracování signálu v elektronických obvodech. Pozornost byla věnována vývojovým tendencím inteligentních snímačů.

Druhý den semináře referoval prof. P. Kopacek z TU Wien o automatizačních projektech 4. a 5. programu EU. Rozebral obsahové zaměření, metodické postupy a způsoby začlenění se do těchto programů. Závěrem možno říci, že cíl, který si vytkli organizátoři semináře, byl dosažen jak po stránce obsahové, tak i organizační. Přínosem bylo také to, že semináře se účastnili studenti jak FS, tak i FEL VUT v Brně.

*Doc. Ing. František KELČA, DrSc., FS VUT v Brně
Doc. Ing. František ŠOLC, CSc., FEL VUT v Brně*

Foto: P. JANÍČEK

Několik otázek pro doc. Ing. Františka Šolce, CSc.

Jaký je stav automatizace a měřicí techniky v ČR?

Z mého pohledu bych hodnotil stav techniky a technologie a stav teorie a výzkumu.

Pokud jde o techniku a technologii, je Česká republika zaplavena zahraniční západní technikou, která je na vysoké technické a technologické úrovni. Vlastní technologie a technika hraje minimální roli. Západní technika je však v řadě případů vyráběna v České republice.

Pokud jde o teorii a výzkum, jsou tyto aktivity soustředěny především ve vysokých školách a v AV ČR. V této oblasti je postavení České republiky velmi dobré a je o nás zájem.

Jaké poznatky vyplynuly z česko-rakouského semináře?

Seminář je možno považovat za velmi úspěšný. Hlavním přínosem je setkání akademických pracovníků a odborníků z praxe. Hlavním poznatkem tedy je, že je potřeba dále o taková setkání mezi teorií a praxí usilovat.

Jaká je úloha zahraničních firem v oblasti aplikace automatizační techniky na našem trhu?

Hlavní úlohou je dostat se na náš trh. Pokud myslíte skutečnou aplikaci automatizační techniky do provozu, ponechávají tuto práci většinou českým partnerům.

Jaké očekáváte trendy na počátku milénia?

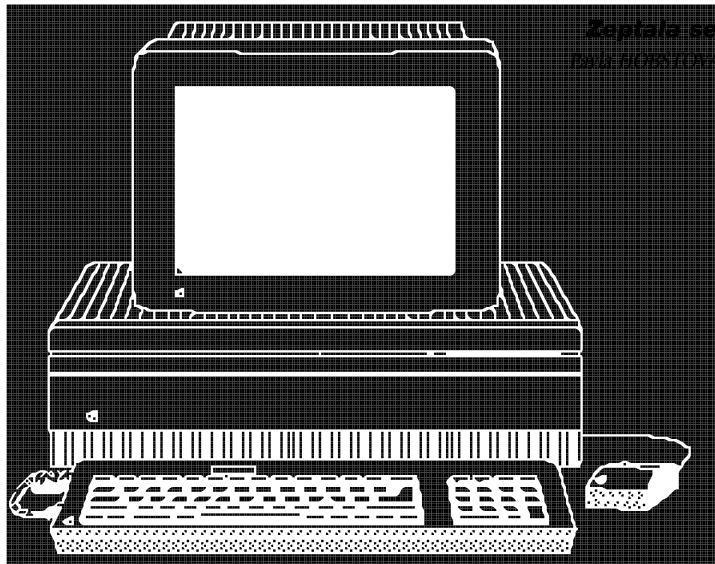
V oblasti teorie předpokládáme rozsáhlý výzkum a zavádění metod umělé inteligence s využitím nejnovějších komunikačních prostředků, což povede zřejmě k decentralizaci řízení, k dalšímu zlepšení ekonomických parametrů výroby i služeb.

V oblasti technologie a techniky lze předpokládat další miniaturizaci, trend ke kombinaci polovodičové techniky a biotechnologií.

Oba trendy povedou zřejmě k dalšímu sblížení člověka a techniky.

Jaký vliv na tento obor může mít vztah ČR k EU?

Domnívám se, že pouze příznivý. Další zjednodušení kontaktů s průmyslově vyspělými státy musí podle mého názoru, při kvalitách obyvatelstva ČR, přinést pozitivní výsledky v teorii a následně i v aplikacích.

Napsali o VUT

Předloňské léto strávil Jaroslav Stratil, tehdy ještě student brněnské chemické průmyslovky, v laboratořích chemické fakulty Vysokého učení technického v Brně. Každý den tam připravoval pokusy, které shrnul do své práce pro středoškolskou odbornou činnost, pro soutěž nazývanou podle její zkratky „sočka“. V celostátním kole s ní vyhrál ve své kategorii druhé místo. Nedávno, to už jako posluchač prvního ročníku oné fakulty, za ni získal i cenu Nadace Jaroslava Heyrovského.

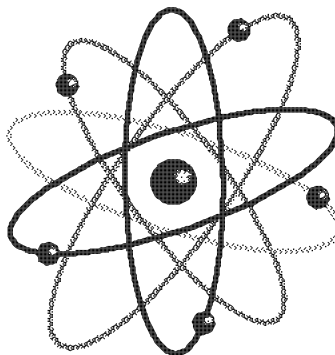
21. 3. 1998, *Mladá fronta dnes*

Podle posledních údajů se ceny za bydlení v brněnských kolejích pohybují od 657 do 750 Kč. Stravenky do menzy přijdou studenty v průměru na 15 až 18 Kč. Nejvíce za koleje zaplatí zřejmě posluchači VUT, 870 Kč za dvouložkový pokoj se sociálním zařízením. Zájemce o přípojku na Internet a nadstandardní jednolůžkový pokoj potom vytáhne z peněženky rovných tisíc korun.

24. 3. 1998 *Brněnský večerník*

Dočetli jsme se

• 25. února se město Brno naposledy rozloučilo se svým významným rodákem – architektem Lubomírem Lacinou, který v poválečných letech studoval a jako asistent působil na brněnské Fakultě architektury. Byl jedním z mála architektů, který po celou dobu socialismu zůstal samostatným architektem. Věnoval se zejména interiérové tvorbě, kde mohl rozvinout svůj mimořádný talent pro detail. V Brně vznikla většina jeho prací, např. úpravy bývalého Divadla brí Mrštíků na Jakubském nám. i na Lidické či aula Filozofické fakulty MU. Významné byly i jeho památkové rekonstrukce – přestavba kláštera na Technické muzeum, Mírotržitzelského paláce pro muzejní účely, obřadní síň na Nové radnici v Brně.

• Jako podporu výzkumu, našich vědců, doktorandů i studentů lze považovat rozhodnutí společnosti Siemens a Fóra průmyslu a vysokých škol udělit ceny za výjimečné výkony na poli techniky a výzkumu v těchto oborech:

výroba energie, přenos a rozvod energie, automatizační technika, telekomunikační technika, informační technika a technika ve vztahu k životnímu prostředí.

Ceny budou udělovány ve třech kategoriích:

1. Cena Siemens za výzkum, která ocení vynikající práce aplikovaného výzkumu pro jednotlivce či kolektivy.
2. Cena Siemens za diplomovou a doktorskou práci, kterou mohou každoročně získat tři vynikající studenti a tři doktorandi.
3. Cena Siemens za vynikající studijní a vědeckovýzkumné výsledky, která bude udělena osmi doktorandům.

• Na vysoké školy v České republice se častěji hlásí ženy (o 7,8 % více než muži). U zkoušek jsou však výrazně úspěšnější muži. Vloni jich bylo přijato o 10,6 % více než žen. Vyplynulo to z údajů Ústavu pro informace ve vzdělávání (ÚIV).

• Nejméně lidí ve srovnání s počtem přihlášek loni přijala do prvního ročníku Fakulta výtvarného umění VUT v Brně, kam se dostal každý sedmáctý. Na čtvrtém místě žebříčku škol podle podílu přijatých uchazečů se nachází Fakulta podnikatelská VUT. Škola podobného typu, Fakulta managementu a ekonomiky VUT ve Zlíně, zaujímá v pořadí 10. místo. Z uvedeného žebříčku vyplývá, že největší poptávka, již nebylo možné uspokojivě pokrýt, byla vloni opět o obory právnické, ekonomické, humanistické i umělecké.

Sedláci jako architekti krajiny

Ministr zemědělství Josef Lux si měl s techniky o čem povídat

Návštěva ministra zemědělství Josefa Luxe studenty i pedagogy VUT překvapila. Přednáška totiž byla sdělná i pro osoby technického založení, především pak pro posluchače Fakulty architektury, kteří jako územní plánovači a architekti krajiny musejí vývoj našeho zemědělství sledovat.

Zemědělství utváří krajinu, je to otázka územního plánu a pozemkových úprav, které souvisejí s její obnovou. Jedna miliarda korun úvěrů vstupuje do zemědělství každý měsíc, s úrokovou mírou pouhých 5 %. Ze strany státu tedy podpora poměrně vysoká, oceňuje totiž veřejný zájem: například zemědělci podhorských oblastí bez podpory nejsou schopni konkurovat kolegům z nížin. Přesto však podhorské oblasti musejí být krajinářsky upraveny. Podporou sedláků v podhůří ovlivňuje stát asi 46 zemědělské půdy, což je oproti loňskému roku téměř 3 krát víc. Při tom se snažíme snížit procento zornění, které je v rámci Evropy příliš vysoké. Během 3 let se v Čechách snížilo o 3 %. To představuje asi 100 tisíc hektarů, především v podhůří. Tím se krajina zkulturmila a zvýšila se i její retenční schopnost.

Důležitá je i kompenzace újmy (na zisku), která se týká chráněných oblastí. Stát zde preferuje veřejný zájem a měl by jej ocenit, protože jsou omezena práva vlastníků podnikat.

Obnova venkova

Program obnovy venkova funguje od roku 1994 a v loňském roce do něj bylo nasměrováno 250 milionů korun. Stát podpořil 1 139 českých a moravských obcí. Peníze jsou určeny pro projekty, které nelze zaplatit z obecních rozpočtů. Letos se podařilo navýšit rozpočet tohoto programu o dalších 250 milionů z prostředků pozemkového fondu.

Také pozemkové úpravy utváří venkovskou krajinu. Asi 70 % vlastníků, kteří získali zpět svou půdu, na ní nepracují. Nechají ji ladem, nebo ji pronajmou. Diference vlastnického a užívatelského práva však stojí před pozemkovou reformou, která potrvá 10 až 20 let.

Krajina a povodně

Stát do krajiny zasáhne ještě dalším způsobem, který bere v úvahu záplavy minulého roku. Proto bude muset vyvinout tlak, aby podnikatelé podpořili retenční schopnost oblasti. Jde o zatravnění, osevní postupy, formování krajinnotvorných prvků. Rozorané louky

v podhůří způsobily povodně. Voda nebyla schopna zadržet se v krajině a rychle utekla do údolí. Stát by měl jasně definovat povodňová pásma, kde by se nemělo stavět. To proto, aby se kraj uchránil před povodňovými vlnami.

Ropáci v povodí Moravy

Ochranou krajiny před povodněmi se zabývá mnoho studií vypracovaných techniky. Povodí Moravy, a.s. zpracovalo projekty, za které si generální ředitel vysloužil titul Ropáka roku. Nová velká vodní díla, která vodo hospodáři a stavebníci propagují, by však byla zbytečná. Levnější a přátelštější k přírodě a krajině by byly takzvané suché poldry, prostory, které počítají s tím, že se do nich může rozlít voda. Z nich během roku nezmizí život, ale vytvoří se akumulací prostor pro případnou povodeň.

Úlohou ministra není být nejchytřejší

Josef Lux odpovídá na otázku, zda má KDU-ČSL zájem o křeslo ministra školství a co by strana „školákům“ slíbila v příštím volebním období

„Jan Sokol kandiduje ve volbách a já jsem přesvědčen, že pokud se školství týká, je na svém místě. Úlohou ministra totiž není být nejchytřejší, měl by spíše vytvořit atmosféru prostředí, které by táhlo jednotlivé odborníky v různých oblastech. Ti by pak formulovali právě tu nejlepší politiku pro danou oblast. Jsem přesvědčen, že jestli má Česká republika nějaké bohatství, pak je to její historie a vzdělání. Jan Sokol si tohoto kapitálu je dobře vědom a bude se snažit jej rozvíjet.“

Pavla HOBSTOVÁ
Foto: Anna PECKOVÁ

ZRUŠENÍ NADACE

Dne 23. dubna 1998 naposledy zasedala správní rada Nadace FP VUT v Brně. Rozhodnutí o zrušení nadace a jejím ustupu do likvidace bylo učiněno s ohledem na zákon 227/97 Sb. ze dne 24. 9. 1997 o nadacích a nadačních fondech. Zasedání vedl a řídil Ing. Čoupek, jednatel a finanční ředitel s. r. o. CHEPOS-ENGINEERING.

Úvodem správní radu informoval o rozvoji fakulty děkan doc. Rais. V závěru svého vystoupení poděkoval přítomným za přízeň a podporu, které jejich organizace fakultě věnovaly. Předseda revizní komise Ing. Chmelík následně podal zprávu o hospodaření s prostředky „Nadace“ v roce 1997. Konstatoval, že byla provedena kontrola evidence (kniha závazků, výpisy účtů apod.) a závěrem sdělil, že „... evidence o hospodaření je vedena v dostatečném členění, přehledně a kontrolou nebyly zjištěny závady.“

Po rozsáhlé diskusi a zvážení všech okolností rozhodli bez výhrad všichni přítomní o zrušení nadace. K provedení tohoto aktu bylo uloženo jednotlivým členům mj. zabezpečit písemný souhlas všech členů správní rady, po splnění jednomyslného rozhodnutí o zrušení oznámit tuto skutečnost Magistrátu města Brna, následně zahájit všechny úkony spojené s aktem zrušení a likvidace, zrušení účtu, oznámení Statistickému úřadu apod.

Přítomní zástupci zakladatelů pověřili hospodáře nadace Ing. Meluzína funkcí likvidátora. Všechny úkoly bude nutno splnit v zákonném termínu. Závěrem děkan fakulty konstatoval, že další úzká spolupráce s podniky bude trvat a probíhat pouze jinou formou. O zrušení nadace podá informaci také na zasedání AS FP VUT v Brně. Všem přítomným popřál mnoho pracovních úspěchů, hodně zdraví a spokojenosti v další činnosti.

Ing. Hana PŘIKRYLOVÁ
Petra HENDRYCHOVÁ

Citujeme

Univerzitní bádání a věda se nesmějí podle prezidenta Václava Havla řídit jen praktičností a požadavky trhu, postindustriální společnost je totiž pro univerzity výzvou k rozpomenutí se na jejich prapůvodní pojetí jako „obecné učení“.

„Některé zdánlivě zcela nepraktické a z hlediska fundamentalistiky tržní ideologie nepřínosné obory přinášejí nečekávaný užitek“, řekl prezident představitelům státu a akademické obce Univerzity Karlovy, která počátkem dubna slavila 650 let své existence. Na slavnostním rozšířeném zasedání Vědecké rady ve Vladislavském sále Pražského hradu prezident v této souvislosti vyzdvihl zejména úspěchy české egyptologie.

6 nových docentů a 19 doktorů

Fakulta strojní je největší líbní absolventů postgraduálního studia

9. duben 1998 byl pro Vysoké učení technické dnem slavnostním. Během ceremoniálu v aule Rektorátu VUT byly předány dekrety novým docentům a slavnostně byli také promováni absolventi postgraduálního studia.

Na návrh děkanů Fakulty stavební, strojní, elektrotechniky a informatiky, architektury, technologické a chemické jmenoval rektor Vysokého učení technického ve smyslu ustanovení (§ 6 odst. 5 vyhlášky MŠMT ČR č. 447 z 1. 1. 1990) šestnáct nových docentů ze 6 fakult, kteří svou vzdělávací činností, vědeckou a technickou tvůrčí prací přispěli k rozvoji svého oboru, vědy i Vysokého učení technického v Brně:

Fakulta stavební

Doc. Ing. Svatopluk Korsuň, CSc.
Doc. Ing. Jan Kudrna, CSc.
Doc. Ing. Jaromír Říha, CSc.
Doc. Ing. Jiří Vala, CSc.

Fakulta strojní

Doc. Ing. Anton Humár, CSc.
Doc. RNDr. Bohumila Lencová, CSc.
Doc. Ing. Jaromír Roučka, CSc.

Fakulta elektrotechniky a informatiky

Doc. Ing. Zdeněk Nováček, CSc.
Doc. Ing. Jaroslav Pospíšil, CSc.

Fakulta architektury

Doc. Ing. Josef Chybík, CSc.
Doc. Ing. arch. Karel Schmeidler, CSc.
Doc. Ing. arch. Ivana Žabičková, CSc.

Fakulta technologická

Doc. Ing. Petr Dostál, CSc.
Doc. RNDr. Miroslav Raab, CSc.
Doc. Mgr. František Koutný, CSc.

Fakulta chemická

Doc. RNDr. Hana Dočkalová, CSc.

Druhá část slavnostního akademického shromáždění byla věnována promoci absolventů postgraduálního studia, jehož cílem je příprava nových vědeckých pracovníků. Slavnostně tak bylo promováno 19 nových doktorů ze 4 fakult VUT:

Fakulta strojní

Ing. Martin Hartl (1967)
„Mapování tloušťky elastohydrodynamického filmu počítačovou diferenciální kolorimetrií“
Školitel: Prof. Ing. František Boháček, DrSc., Ústav konstruování.

Ing. Stanislav Husek (1962)
„Problematika diskretní robotické montáže“
Školitel: Doc. Ing. Zdeněk Kolíbal, CSc.,
Ústav výrobních strojů, systémů a robotiky.

RNDr. Radim Chmelík (1966)
„Zobrazování difrakční čočkou“
Školitel: Prof. RNDr. Jiří Komrška, DrSc.,
Ústav fyzikálního inženýrství.

RNDr. Jiří Kláška (1964)
„On the Number of Finite Posets and their Applications“
Školitel: Prof. RNDr. Alexander Ženišek, DrSc.,
Ústav matematiky.

Ing. Ivan Křupka (1967)
„Experimentální stanovení rozložení tloušťky a teploty elastohydrodynamického mazacího filmu“
Školitel: Doc. Ing. Josef Šupák, CSc.,
Ústav konstruování.

RNDr. Karel Maca (1964)
„Interakce keramických materiálů s niklovými slitinami“
Školitel: Doc. RNDr. Jaroslav Cihlár, CSc.,
Ústav materiálového inženýrství.

Ing. Pavel Novák (1971)
„Korekce řezných parametrů hodnocením kinetické obrobiteľnosti obráběného materiálu pro CNC výrobní systémy aplikací magnetokorelační analýzy“
Školitel: Prof. Ing. Karel Kocman, DrSc.,
Ústav strojírenské technologie.

Mgr. Ota Samek (1965)
„Metody experimentální laserové diagnostiky v reálném čase“
Školitel: Prof. RNDr. Miroslav Liška, DrSc.,
Ústav fyzikálního inženýrství.

Ing. Rostislav Suchánek (1970)
„Obecný funkční model systému zabezpečování jakosti pro potřeby prokazování shody strojírenských výrobků dle předpisů Evropské unie“
Školitel: Doc. Ing. Josef Vačkář, CSc.,
Ústav strojírenské technologie.

Ing. Martin Trunec (1964)
„Teplné odstraňování termoplastických pojiv z in-fekčně vstříkovaných keramických polotovarů“
Školitel: Doc. RNDr. Jaroslav Cihlár, CSc.,
Ústav materiálového inženýrství.

Fakulta elektrotechniky a informatiky

dr. Bohumil Brtník (1959)
„Měřicí metody přenosových zařízení“
Školitel: Doc. Ing. Vladimír Kapoun, CSc.,
Ústav telekomunikací.

Ing. Petr Hanáček (1964)
„Modely synchronizačních a komunikačních mechanismů“
Školitel: Doc. RNDr. Milan Češka, CSc.,
Ústav informatiky a výpočetní techniky

Ing. Jiří Kaderka (1970)
„Chaotic Behavior of Piecewise-Linear Systems and its Modeling by Cellular Neural Networks“
Školitel: Prof. Ing. Jaromír Brzobohatý, CSc.,
Ústav mikroelektroniky.

Ing. Jan Mikulec (1968)
„Určování vektoru traťové rychlosti letadel pomocí řádkových světlocitlivých snímačů CCD“
Školitel: Prof. Ing. Václav Řičný, CSc., Ústav radioelektroniky.

Ing. Eduard Sojka (1956)
„New Algorithms for Sorting Jordan Sequences“
Školitel: Prof. Ing. Ivo Serba, CSc., Ústav informatiky a výpočetní techniky.

Fakulta podnikatelská

Ing. Miloš Drdla, MBA (1967)
„Kvalitativní a fuzzy predikace vývoje devizového trhu“
Školitel: Doc. Ing. Karel Rais, CSc., Ústav aplikovaných disciplín.

Ing. Thaddeus Mallya, MBA (1959), Tanzanie
„Dopady strategického řízení na restrukturalizační proces v gumárenském a plastovém průmyslu v České republice (1989–1995) – vybrané případy“
Školitel: Doc. Ing. Oldřich Vykypěl, CSc.,
Ústav ekonomiky a managementu

Ing. Michal Polák, MBA (1969)
„Závěry výzkumu daňového poradenství v ČR“
Školitel: Doc. Ing. Zdeněk Sadovský, CSc.,
Ústav aplikovaných disciplín.

Fakulta architektury

Ing. arch. Miloš Matěj (1960)
„Nové využití průmyslových areálů ostravsko-karvinské aglomerace“
Školitel: Prof. Ing. arch. Helena Zemánková, CSc.

V příštím čísle představíme ve zkratce nově jmenované docenty a jejich habilitační práce.

Ateliér průmyslového designu na Fakultě strojní

Jsme velká škola složená z devíti fakult a jeden o druhém zde mnoho nevíme i proto, že každý z nás – uzavřen do čtyřech zdí svého pracoviště – se naplno věnuje své činnosti a zajímají ho především jeho vlastní úkoly, které má řešit. Přesto bychom možná rádi k těm druhým po očku nablédli a zjistili, kde jsou, co dělají, jaký je obor jejich činnosti, jak se jim daří a s čím se potýkají. To i okolnost blížících se oslav naší vysoké školy, které utužují vědomí tradice i soudržnosti, nás vedly k tomu, abychom otevřeli novou rubriku, v níž bychom pravidelně na stránkách časopisu představovali různá pracoviště naší školy.

„Chci, aby ženám odpadla tato nepřijemná domácí práce.“ (Dan Bartušek a jeho automatický vysavač)

Reportáž

Pro první reportáž jsem se vypravila na Fakultu strojní, kde jsem navštívila odbor nebo lépe řečeno ateliér průmyslového designu. Proč právě průmyslový design? Je to obor mladý, leč perspektivní, navíc velmi atraktivní a – jak jsem zjistila – u nás ještě zdaleka ne dost doceněný. Tušila jsem, že právě on přiblíží mé ženské duši trochu odtažitý svět techniky, který je a bude doménou především mužů.

Mou první starostí při vstupu do rušné vstupní haly Fakulty strojní, kde se to hemžilo studenty účastnících se Prezentačního dne firem, bylo najít zmíněný ateliér. Vrátný si nevěděl rady, avšak náhodně dotázaný student mi popsal cestu do šestého patra, kde vlevo přijdu do chodby a tam na stěnách uvidím nástěnky s výkresy těch, „co si hrají na designéry.“ Tam jsem také objevila v jedné kanceláři vedoucího odboru průmyslového designu – doc. ing. arch. Jana Rajlicha. Zrovna ten den mu stěhovali do kanceláře počítač, na který tak dlouho čekal (jediný v celém odboru), a já tak brzy seznala, že designéři tu nemají na různých ustláno a že o zlepšení svých podmínek budou muset svádět vytrvalé boje.

Jako typicky zvědavá ženská, nota bene novinářka, jsem si chtěla nejprve všechno řádně okouknout. V doprovodu doc. Rajlicha jsem tak nahlédla do celkem dvou ateliérů, jimiž odbor průmyslového designu disponuje. V tom prvním, který patří nynějším 18 studentům z 5. ročníku, jsem objevila jen tři tiše pracující studenty, skloněné nad svými rozpracovanými modely,

Designérství je víc než malování autíček V první řadě funkčnost a návrh estetika

kteří budou jakožto diplomové práce v červnu obhajovat. Veletrh IAESTE toho dne ze všech učeben odčerpával studenty. Zastavila jsem se u jedné dívky (překvapivý zjev mezi převážně klukovským osazenstvem). „Co to bude?“ optala jsem se při pohledu na ještě nehotový papírový model. „Kuchyňský robot,“ odpověděla. „Tak to mě zajímá,“ řekla jsem a Kateřina Novotná mi hned sděluje svůj záměr vymyslet něco, co bude pěkné pro oko a zároveň jednoduché na obsluhu, aby hospodynkám ušetřila čas i práci. „Chci do toho vložit co nejvíce užitečných funkcí, ale tak, aby jedna funkce neomezovala třeba jinou, mnohem důležitější,“ vysvětluje mi. Jakožto hospodyňka pak o něco později se zájmem nablížím i na skici jiného užitečného pomocníka v domácnosti – vysavače, jehož model vytváří Daniel Bartušek. Stejně jako Kateřina i on zareagoval na soutěž, kterou vyhlásila ETA, a svůj návrh dále dotváří v rámci diplomové práce. To, o čem kdysi v šedesátých letech psal například Ray Bradbury ve svých sci-fi povídkách, se už pomalu stává realitou. Dan totiž vytváří vysavač pro třetí tisíciletí – automatický s virtuálním viděním, jehož navigační radar vidí překážky a vyhýbá se jim. Tím ženám odpadne tato nepříliš populární domácí práce. „A co je tohle?“ ukazují na oválné kolečko na povrchu tvarově zajímavého vysavače. „Vyjmutelný dálkový ovladač,“ dovidám se.

Do třídy se postupně trousí jiní studenti a já se seznamuji s dalšími zajímavými nápady. Při rozhovoru s doc. Rajlichem zjišťuji, že nejčastěji studenti navrhují pojízdné stroje na kolech, ať už jsou to automobily či traktory a jiná zemědělská zařízení (například samohybný postřikovač...) nebo motocykly. Mezi letošními diplomovými pracemi se objevují také návrhy vrtulníku, luxusního rodinného výtahu, motorové pily, stroje pro úpravu skládek, samopalné zbraně, termokamery, ale i obráběcích a tiskařských strojů. V regálech i za vitrínami skříní, na zemi i všude tam, kde je volné místo, nacházím spoustu již z dřívějšíka vytvořených, zmenšených modelů různých strojů a přístrojů z plastu, kovu, dřeva, sádky a dalších materiálů, a připadám si skoro jak v muzeu hraček. Designérské prostředí pak ještě dotvářejí plakáty a jiná grafika na stěnách, různé výtvarné dekorace (od batikovaných látek až po fotografie) a k tomu onen typický tvůrčí nepořádek, svědčící o tom, že tento ateliér vskutku žije a studenti se zde zabývají.

„Proč jste se rozhodli studovat tento obor?“ vyzvídám dále a dovidám se, že hlavně pro možnost tvořit něco nového a užitečného. „Líbí se mi na něm to, že

nesdělují jen nějaký subjektivní umělecký názor, že nejde o nějaké mé ego, ale že musím zohlednit i budoucího uživatele, jak mu bude můj výrobek sloužit, jak na něj bude působit a jaké pohodlí mu vytvoří, a další faktory ergonomické, ekologické a samozřejmě ekonomické,“ svěřuje se mi Zdeněk Kokotek. „Zatímco studenti, co studují design na FaVU jsou svobodnější umělci, my jsme více konstruktéry.“ Pavel Rybníček jeho slova doplňuje: „Průmyslový designér musí usilovat o stoprocentní funkčnost a snažit se navíc o estetičnost. Čím více, tím lépe. Kdežto umělec usiluje do své tvorby dostat především 100 % estetiky, a má-li to i funkci, tím lépe. V umění je každé dílo originálem, kdežto my vytváříme reprodukovatelné předměty.“

„Jak já to jenom vymyslím?“ láme si hlavu Zdeněk Kokotek.

Vedle kresby designérského nápadu musí studenti vytvořit trojrozměrný objekt – zmenšený model. Kromě talentu, představivosti, technického myšlení a estetického citění potřebují tedy i šikovné ruce. „Kde tyto modely zhotovují?“ ptám se doc. Rajlicha. „Máme dvě dílny, kde studentům vydatně pomáhá náš zdatný řemeslník pan Molík,“ říká mi, a o něco později mohou na vlastní oči vidět obě dílny, jednu dřevem vonící a druhou, kde ve vzduchu visí „oblaka“ prachu ze sádky, která poněkud dráždí mou nosní sliznici. „Tady se pracuje se všemi materiály,“ sděluje mi doc. Rajlich a já si nemohu nepovšimnout i sádkových torz antikých postav, neboť studenti v prvních ročnících procházeli také kresbnou a sochařskou přípravou.

Vracím se znovu do ateliéru 5. ročníku, kam přicházejí další studenti. Někteří mají zábrany odpovídat na diktafon, spokojují se s jednou holou větou a oči přitom zavrtávají do svého modelu, jiní jsou vstřícnější a záhy se rozpovídají. Díky tomu se dovídám, že jejich fakulta ještě není připravena prosazovat studentské práce do výroby. Kriticky se vyjadřují i k přístupu firem, které se domnívají, že studenti pro ně budou pracovat zadarmo. Nakonec si povídáme o postavení průmyslového

slový design mnohem více akceptují, reaguji chlácholivě: „K nám vždycky všechno to nové a kvalitní přijde ze zahraničí s určitým zpožděním.“

S tichým i vysloveným přáním, ať se vám daří, se loučím se studenty i doc. Rajlichem a chodbou plnou nástěnek s nakreslenými auty rozmanitých tvarů opouštím pracoviště, kde se studenti i pedagogové potýkají s nedostatkem finančních prostředků, nepříznivými výukovými podmínkami, absencí počítačů,

Studenti se v ateliéru zabývali.

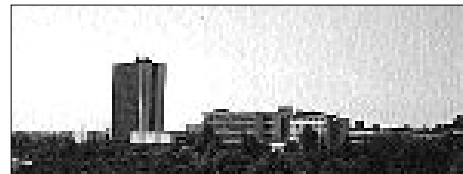
designu v naší zemi. „Společnost asi není vyspělá, aby akceptovala tento obor,“ domnívá se Pavel Rybníček. „Design není doceněn. Lidem ve firmách nedochází, že právě designér může firmě ušetřit svým návrhem peníze, neboť důsledným řešením návrhu může nejen zjednodušit používání výrobku, ale i zlevnit jeho celkovou výrobu.“ Jeho slova mi ostatně potvrzují i doc. Rajlich, když se ho ptám, jaké šance mají studenti na uplatnění v praxi. „To je velmi problematické, protože zájem v současné době ještě velký není, ale potřeba tohoto oboru i vzhledem k situaci ve vyspělých zemích je značná, u nás však pro to nejsou ještě vytvořeny ekonomické podmínky,“ sděluje mi. „Na Západě na rozdíl od nás vycházejí ze škol ne desítky, ale tisíce designérů. A uplatnění v praxi mají.“ Doufá však, že v blízké době jeho žáci nastoupí na místa, která v podnicích zatím ještě vytvořena nejsou, ale měla by tam v budoucnu být. Napadá mě logicky otázka, kdo tedy v podnicích supluje práci těchto specialistů. „Konstruktéři v podnicích,“ říká P. Rybníček a z jeho slov si dedukuji, že jsou konzervativní, méně nápadiť i důslední, pokud jde o zřetel k uživateli. V mysli se mi vybaví pár konkrétních příkladů z praxe, kdy musím dát za pravdu, že na uživatele se často ohled nebral, stačí jen vzpomenout na jeden vlak, jímž jsem před několika lety jezdila a který měl protěží sedadla tak blízko u sebe, že se dva naproti sedící pasážíři do sebe doslova zavrtávali kolena a ti s delšíma nohama nevěděli, kam je vůbec složit. Inu, na člověka páni konstruktéři opravdu moc nemysleli. Ale doufala jsem, že se to zlepší. Na slova, že na Západě průmy-

učebních pomůcek i literatury a kde zápisí o prostoru, materiálové vybavení, lepší studijní program a větší pochopení ze strany vedení školy. Průkopnický razí cestu příštím generacím studentů, kteří na tom třeba jednou budou mnohem lépe.

Yvonne KONEČNÁ

Co o bude, až to bude?

Průmyslový design na Fakultě strojní

Průmyslový design se objevuje na Fakultě strojní někdy od poloviny osmdesátých let, kdy byla v rámci tehdejšího Institutu průmyslového designu zavedena pro studenty 4. a 5. ročníku specializace na design-management. Samotná výuka však probíhala v prostorách Fakulty architektury a brněnského IPD.

Počátkem 90. let byl na Fakultě strojní ustaven odbor průmyslového designu. Po dvou nulových ročnících zde začalo od roku 1993 řádné studium v nově otevřeném prvním a druhém ročníku. Loni vyšlo z ateliéru průmyslového designu prvních 12 absolventů. A však poté, co vznikl také na FaVU ateliér průmyslového designu, došlo k pozastavení studia tohoto oboru na Fakultě strojní, kde po dva roky nebylo otevřeno. Bylo rozhodnuto, že do ateliéru průmyslového designu budou na základě talentové zkoušky přijímáni od třetího ročníku studenti, kteří prošli „strojařskou“ výukou v prvních dvou ročnících na Fakultě strojní.

Podle slov vedoucího odboru průmyslového designu doc. Rajlicha tato změna ve studijním programu ke kvalitní přípravě a komplexní přípravě studenta na jeho budoucí povolání nikterak nepřispěla. 5 povinných a 6 nepovinných hodin speciální výuky týdně ve 3. ročníku rozhodně nestačí. Z toho důvodu byla iniciována v červenci loňského roku řada jednání s vedením fakulty, jejichž výsledkem byla shoda na návrhu nového studijního programu. Tento návrh, který mimo jiné přesunul některé povinné předměty zaměřené na průmyslový design do 2. a 3. ročníku (aniž by se jejich počet zvyšoval), však nakonec údajně neprošel schvalovacím řízením a je odsunut na příští rok....

Loňské diplomové práce, které slavily úspěch a byly vysoce hodnoceny odbornou veřejností, vzešly právě z dílny těch studentů, kteří studovali průmyslový design na Fakultě strojní již od 1. ročníku. Těm, kteří se na průmyslový design začali specializovat až od 3. ročníku, schází podle slov doc. Rajlicha širší praktická příprava. Jejich práce sice ukazují na talent a snahu, ale nemohou docílit kvalit loňských a letošních diplomantů.

Jako vše, co je nové, mladé a co si musí teprve cestu do života proklestit, potýká se odbor průmyslového designu s nevyhovujícími podmínkami ve výuce, které mohou odradit současné či potenciální pedagogy.

„Více méně jsme si sami sobě sponzory,“ komentoval to doc. Rajlich výstižně, což potvrdili také studenti, neboť i oni si většinou museli potřebný materiál sami posbáhnět. Snabou pracoviště však je oslovovat sponzory a navíc se letos po řadě předchozích pokusů konečně podařilo získat i první grant, který by měl přinést prostředky pro materiálové vybavení. (j/k)

Nejsme spokojeni se vztahem fakulty k nám

řekl mi v rozhovoru vedoucí ateliéru průmyslového designu na Fakultě strojní doc. ing. arch. Jan Rajlich. Nechtěl o tom zpočátku mluvit, ale nakonec se naše povídání steskům i nesplněným přáním nevybulo.

Doc. Jan Rajlich, vedoucího odboru průmyslového designu

Máte pocit, že podceňuje vedení školy váš obor?

Na jedné straně se námi oprávněně chlubí, protože máme úspěchy a výborné výsledky, avšak na straně druhé nás nechtějí nijak protěžovat, protože jsme nový a malý obor oproti těm tradičním oborům, které mají pro vedení fakulty větší váhu.

Jaký je zájem o tento obor?

Při zahájení výuky před 5 lety byl tehdy zájem obrovský. Přihlásilo se až na 200 uchazečů. Po jeho zrušení se obor neobjevil ve studijních plánech, a tak noví studenti o tom, že je na fakultě průmyslový design, ani nevěděli. Zájem narostl, jakmile se obor znovu v roce 1996 objevil ve studijním programu. Kolem 30 až 40 lidí se v prvních dvou ročnících hlásí do nepovinných designérských předmětů, ti pak dělají talentové zkoušky a z nich vybíráme kolem deseti uchazečů. Letos asi

bude talentová zkouška už i po prvním ročníku. Na ni se mohou hlásit i ti, kteří nepovinné předměty specializace průmyslový design neměli. Víme rovněž, že mnoho uchazečů o studium na strojní fakultě uvádí do přihlášek jako první obor, o němž se zajímají, právě průmyslový design.

Jací jsou vaši studenti?

Většina z nich má o tento obor zájem, což jejich výsledky prokazují. Studenti, kteří měli možnost širšího záběru v praktické rovině, měli lepší výsledky. Ti úspěšní a ocenění se věnovali designu i ve svých volných chvílích, s plným nasazením.

Čím se odlišuje studium průmyslového designu na vaší fakultě od studia designu na FaVU?

Studenti zde mají strojírenský základ. Na FaVU je průmyslový design chápán širěji. Tam se zabývají třeba vybavením interiéru, např. návrhy nábytku, čemuž my se věnujeme velmi okrajově.

A co vás spojuje?

Základní poslání designéra (přiblížit techniku člověku).

Některé studentské práce vznikají na základě zadání nějaké soutěže a pro konkrétní firmu. Znamená to tedy, že budou uvedeny do praxe?

Zatím k tomu došlo jen výjimečně, i když řada návrhů vznikla původně po konkrétní domluvě s podnikem. Bohužel si podniky často myslí, že pro ně studenti budou pracovat zadarmo, a neakceptují to, že jednak materiál použitý k návrhu je nákladný a že je potřeba také vzít v úvahu vše, co vyplývá z autorských práv. Letos to vypadá příznivěji, možná ten výtah, obráběcí stroj, kompaktor na úpravu skládek nebo pojezdňný zavlažovač mají konkrétní výhled na možnou realizaci.

Jaké vlastnosti a schopnosti by měl mít dobrý průmyslový designér?

Měl by být koordinátorem práce na jakémkoliv výrobku určeném pro průmyslovou výrobu. Neměl by být jen upravovatelem něčeho, co již je hotové, ale měl by se podílet na tvorbě výrobku od samého počátku. V dnešním chápání není designér jen umělcem, který zkonstruovanému výrobku dá toliko barvu a vnější tvar. Měl by navrhnout základní koncepci, kterou bude realizovat tým odborníků. Jeho hlavním cílem pak samozřejmě je dotvořit výrobek v rovině ergonomické a estetické, aby byl zajímavý, pěkný a příjemný. Dnes se razí trend speciálního designu, pro různé skupiny lidí. Někdo si přeje výrobek spíše exkluzivní, jiný spíše obyčejný, zato však praktický.

Co je z vašeho pohledu důležité pro konkurenceschopnost výrobku?

Dnes je technická kvalita výrobků již srovnatelná, a proto rozhodující roli hraje právě design. O prodejnosti výrobku tedy rozhodují už nejen technické parametry, ale čím dále více to, jak výrobek vypadá a jakým dojmem na člověka působí.

Kdo je doc. ing. arch. Jan Rajlich

Absolvent oboru architektura na VUT v Brně pracoval v 70. letech jako interiérista ve Státním projektovém ústavu obchodu v Brně. V letech osmdesátých vyučoval na brněnské Střední uměleckoprůmyslové škole. Od roku 1988 přednášel grafický design také na Fakultě strojní VUT v Brně. Vedle celé řady publikačních aktivit, organizování výstav a členství v několika výtvarných sdruženích je od roku 1992 předsedou organizačního výboru mezinárodního Bienále grafického designu v Brně. Uspořádal 20 samostatných výstav a účastnil se více než 100 kolektivních výstav doma i v zahraničí.

(-yk-)

Co vy na to, pane děkane?

Názor studentů i vedoucího ateliéru průmyslového designu, pokud jde o přístup vedení školy k jejich oboru a pracovišti, již známe. Co však na to druhá strana? Požádali jsme proto děkana Fakulty strojní prof. Jana Vrbku, aby i on se v této věci vyjádřil. Zde jsou jeho odpovědi:

Studenti nejraději navrhují auta nebo motocykly. Za návrh motocyklu Dudek obdržel Přemysl Svoboda certifikát Vynikající design '96.

Jaký význam přikládáte studiu průmyslového designu na vaší fakultě ?

Jsme rádi, že obor průmyslový design na Fakultě strojní existuje, obecně totiž přispívá k humanizaci technického vzdělávání a jeho výsledkem bývají výrobky lahodící lidskému oku a navíc i lépe prodejné. Víme, že jde o obor s velmi dobrou úrovní, o čemž svědčí celá řada ocenění učitelů i studentů na různých soutěžích, což zvyšuje prestiž celé fakulty. Na druhé straně jde ale o obor, který je finančně náročný jak pro studenty samotné, tak i pro strojní fakultu. Finanční koeficient 1,65 platící pro naši fakultu (pro vysoké školy umělecké je asi 4,5 a pro FAVU VUT 3,5) neumožňuje důslednou individuální výuku, která je pro umělecké směry důležitá. V této situaci je zapotřebí hledat optimální řešení formou kompromisu na základě otevřené diskuse mezi všemi zainteresovanými, tj. vedením fakulty, učiteli a studenty.

A nyní mi dovolu, vážená paní redaktorko, trochu obecnější pohled na výuku průmyslového designu v kontextu celého profilu strojní fakulty.

Charakteristickým rysem naší fakulty je široké spektrum oborů, které můžeme zahrnout do tří obecnějších směrů, a to konstrukčního, technologického a aplikovaných věd. Je nasnadě, že průmyslový design patří u nás do oblasti konstrukčního inženýrství. Je oborem perspektivním, stejně jako velká většina

oborů vyučovaných na naší fakultě. Jeho zvláštností je, že je oborem zároveň technickým a uměleckým. Mám-li krátce a možná zjednodušeně charakterizovat profil absolventa, požívajícího mj. titulu Ing., má jím být konstruktér ovládající všechny potřebné metody návrhu funkčních a spolehlivých průmyslových výrobků, navíc znalý průmyslového designu z pohledu uměleckého. Tato premisa byla přijata i zakládajícími učiteli v době, kde se rozhodovalo o dalším setrvání výuky v rámci naší fakulty po vzniku FAVU a tamějšího oboru průmyslový design. Zatímco na naší fakultě by měl být větší důraz kladen na stránku funkční a konstrukční, u oboru na FAVU by těžištěm měla být stránka umělecká. Vychovávat designéry stejných nebo podobných profilů na obou fakultách by nebylo rozumné ani ekonomické.

Co brání přijetí návrhu nového studijního programu pro obor průmyslový design ?

Jsou to především důvody ekonomické v návaznosti na stále klesající reálnou hodnotu finanční dotace z MŠMT na jednoho studenta. Slabou stránkou naší fakulty je veliký počet vyučovaných předmětů, aktuálně 750, a poměrně úzké obory, zejména konstrukční. Připravuje se transformace 4. ročníku inženýrského studia s převážně společnou výukou příbuzných oborů s cílem snížení počtu předmětů asi na 550 a zároveň inovace obsahu výuky. Stranou nemůže stát ani průmyslový design. Předložený návrh nového studijního programu průmyslového designu (mj. byl diskutován ještě před úspornými „balíčky“) doporučujeme modifikovat tak, aby nedošlo ke zvýšení počtu předmětů vůči současnému stavu. Věřím, že společným úsilím v této záležitosti nalezneme rozumné modus vivendi.

Pavel Rybníček představil svůj projekt Jednotného vizuálního stylu APPLY, oceněného certifikátem Dobrý design 95, na veletrhu Marketing + design + komunikace v roce 1996.

Anketa

„Kdeko si představí designéra jako někoho, kdo si kreslí autíčko a zajímá ho jenom vzhled.“ řekl mi jeden ze studentů průmyslového designu. Zkusila jsem se proto zeptat několika lidí různého věku, náhodně oslovených. Otázka, kterou jsem jim položila, zněla:

„Co si představujete pod pojmem průmyslový design?“

Důchodkyně, 58 let

Obalovou techniku, barvy, barevné kombinace, a pokud jde o stroje a přístroje, tak i jednoduché tvary. Patří k tomu i propagace výrobků.

Zubní lékařka, 43 let

Vzhled výrobků, budov, které mají vztah k průmyslové výrobě.

Technik, 33 let

Průmyslový design je souhrn všech požadavků na výrobek, který by splňoval určitý standard, kvalitu, spolehlivost, novost, nápaditost, něco s výhledem do dalšího tisíciletí. Průmyslový design je v současné době, jak to vnímám já, pojmán spíše jako design spotřební, překvapivý, a ne jako komplex standardu, potřeb uživatelů a zvětšování jednoduchosti, obsluhy, kvality vybavení a dlouhodobé funkčnosti. Všechno se to spíše řídí obchodním záměrem, aby to sloužilo pokud možno co nejkratší dobu.

Žena na mateřské dovolené, 33 let

Reklamu nějakých výrobků.

Učitel, 34 let

Vnější úpravu technických výrobků, strojů sloužících víceméně pro potřebu fabrik, ale může se to promítnout i do aut.

Redaktor, 49 let

Průmyslový design se zabývá vzhledem průmyslových výrobků. Bez designérů by se dnes těžko prodávalo, například u aut je stejně důležitý jak jeho vzhled, tak jeho vlastnosti.

Žena na mateřské dovolené, 27 let

Průmyslový design obnáší výtvarné zpracování věcí z průmyslu, například mixér by měl vypadat moderně a lákavě, tak abych si jej koupila.

Důchodkyně, 65 let

Pozoruji jeho vývoj ve své kuchyni. Roboty, které jsem koupila před lety, neměly o mnoho víc funkcí než dnes. Ty dnešní jsou ale mnohem hezčí, což pro hospodyně ale přece jen přináší určitou výhodu. U různých přístrojů totiž zmizely všechny zbytečné záhyby, vznikl oblý tvar, kde nezůstává špína. Dá se říct, že dnešní výrobky jsou dobře umyvateľné.

A co si myslíte vy?

(-yk-)

Foto: Přemysl JANÍČEK

Prezentační den firem – Veletrh pracovních příležitostí '98

Zájem strojírenských firem a podniků o absolventy Fakulty strojní – inženýry i bakaláře – je stále vysoký!

Prezentační den firem slavnostně zahájil rektor VUT Petr Vavřín.

Tuto skutečnost potvrdila i letos akce, která se pod názvem „Prezentační den firem – Veletrh pracovních příležitostí '98“ na fakultě konala dne 18. března. Na rozdíl od loňského roku, kdy probíhaly obě tyto akce pod stejnými samostatnými názvy odděleně, v rozmezí 14 dní po sobě, se letos podařilo oběma organizátorům – zástupcům Fakulty strojní a IAESTE – dohodnout na společné akci. Tuto skutečnost kladně hodnotili nejen pedagogové fakulty, pro něž vždy znamenal tento den narušení výuky, ale hlavně zástupci firem a studenti.

Firmy se prezentovaly dvojím způsobem: na stáncích, kde jejich zástupci odpovídali na dotazy a poskytovali studentům krátké informace, a v učebnách, v nichž měli představitelé firem více prostoru a času k detailnějšímu představení vlastní firmy, diskusím se studenty a ukázkám a exponátům svých výrobků.

Stejně jako loni byl zájem studentů a firem o tuto akci velký. Podle informace zástupců IAESTE navštívilo prezentace firem na stáncích asi 1700 studentů, další studenti se tísnili v učebnách na přednáškách jednotlivých firem. Odhadem lze stanovit počet studentů na 2500. Tento velký zájem našich studentů velmi ocenil i děkan fakulty prof. RNDr. Ing. Jan Vrbka, DrSc. na závěrečné tiskové konferenci, které se zúčastnili zástupci většiny prezentujících se firem a přízvaní zástupci médií. Firem, které projevíly letos o aktivní účast zájem, bylo 38. Toto číslo je zcela v souladu s loňským i předloňským rokem. I z našich malých, zatím pouze tříletých zkušeností s těmito prezentacemi však můžeme posuzovat, jak se mění stav naší průmyslové sféry. Je samozřejmé, že v průběhu těchto tří let se našich prezentací zúčastnily stejně perspektivní firmy a podniky, které prošly restrukturalizací včas, a dnes je patrné, že mají svou výrobní náplň a dobrá odbytiště a jejich management ví, co dělá a co potřebuje. Současně se však letos představily i firmy jiné, ať už úplně nové nebo vzniklé po rozpadu bývalých mamutích státních podniků či akciových společností. Bylo i několik podniků, které se vzhledem ke své vlastní tíživé situaci letošní prezentace nezúčastnily. Vedení Fakulty strojní bylo potěšeno velkým zájmem svých studentů o tyto prezentace a má v úmyslu jim tyto kontakty poskytovat i nadále, neboť v dnešním velmi rychle a dynamicky se měnícím hospodářském prostředí jsou informace o stavu našich firem a podniků pro naše absolventy velmi cenné.

Tato akce však není podnětem jen pro studenty. Již loni využilo vedení Fakulty strojní této akce k navázání a prohloubení vzájemných kontaktů mezi pracovníky fakulty a řídicími pracovníky firem. Na prezentace byli pozváni nejen personalisté, ale i řídicí a vývojoví pracovníci, kteří rozhodují o výrobní náplni firmy a technické úrovni výrobků. Stejně jako loni i letos byli po slavnostním zahájení děkanem fakulty vzájemně představeni ředitelům fakultních ústavů a přítomní zástupci firem.

V průběhu prezentací bylo potom uspořádáno diskusní setkání vedení fakulty s řídicími pracovníky firem, jehož cílem bylo:

- informovat zástupce podniků o formách, zaměření a obsahu studia na FS,
- získat poznatky o uplatnění absolventů fakulty v průmyslových podnicích,
- zjistit požadavky průmyslových podniků na profil absolventů,
- zjistit možnosti rozšíření vzájemné přímé spolupráce.

Toto více než dvouhodinové diskusní setkání přineslo řadu nových informací a podnětů oběma stranám.

Studenti měli možnost si vše potřebné se zástupci firem prodiskutovat.

Firmy se prezentovaly v učebnách i na stáncích.

Foto: Přemysl JANÍČEK

Dovolte mi konstatovat, že podle našeho názoru se „Prezentační den firem“ (Veletrh pracovních příležitostí '98) vydařil a stává se vzhledem k velkému zájmu studentů, firem a dalších zúčastněných prestižní záležitostí se širším významem. To prokázal svou přítomností i rektor VUT v Brně prof. Ing. Petr Vavřín, DrSc., který pozdravil všechny zúčastněné při slavnostním zahájení. Letos navíc poctili tuto akci svou přítomností i děkan Fakulty elektrotechniky a informatiky doc. Ing. Jan M. Honzík, CSc. a děkan Fakulty podnikatelské doc. Ing. Karel Rais, CSc., MBA. Závěrem bychom rádi za spolupořadatele poděkovali všem, kteří přispěli ke zdárnému průběhu akce:

ředitelům ústavů FS za jejich ochotu a pomoc při organizačním zajišťování akce, doktorandům FS za jejich významnou organizační pomoc v průběhu celého dne (letos byli všichni skvělí) a děkanu Fakulty podnikatelské za výměnu učeben.

Ing. Iva PTÁČKOVÁ, CSc.

Kněžní přírůstky ve Fakultní knihovně FAST (dary americké nadace Sabre Foundation)

> **ARCHITEKTURA**

BIRNBERG, Howard G.
New Direction in Architectural and Engineering Practice
 New York: MGH 1992 B 860

STEVENS, Garry
The Reasoning Architect
 New York: McGraw Hill 1990 B 838

> **EKONOMIKA**

BOVÉE, Courtland, L. – THILL, John V.
Business Communications Today
 New York: McGraw Hill 1992 B 3442

DORNBUSCH, Rudiger – FISCHER, Stanly
Macroeconomics
 New York: McGraw Hill 1992 B 827

SAMUELSON, Paul A. – NORDHAUS, William D.
Economics
 New York: McGraw Hill 1992 B 849

SHIM, Jae K. – SIEGEL, Joel G.
Dictionary of Economic
 New York: John Wiley 1995 B 857

SCHALL, Lawrence D. – HALEY, Charles W.
Introduction to Financial Management
 New York: McGraw Hill 1991 B 859

SCHILLER, Bradley R.
The Economy Today
 New York: McGraw Hill 1991 B 851

STARTZ, Richard
Macroeconomics
 New York: McGraw Hill 1990 B 824

TANSEY, Michal M. – ZIEGLER, Lawrence F.
The Economy Today
 New York: McGraw Hill 1991 B 847

YOHE, Gary W.
Economics
 New York: McGraw Hill 1992 B 840

> **ELEKTROTECHNIKA**

HARPER, Charles A. – MILLER, Martin B.
Electronic Packaging, Microelectronics, and Interconnection Dictionary
 New York: McGraw Hill 1993 B 822

> **FYZIKA**

BLATT, Frank J.
Modern Physics
 New York: McGraw Hill 1992 B 861

GUPTA, M. C.
Statistical Thermodynamics
 New York: John Wiley 1990 B 834

KAYS, W. M. – CRAWFORD, M. E.
Convective Heat and Mass Transfer
 New York: McGraw Hill 1993 B 864

UDD, Eric
Fiber Optic Smart Structures
 New York: John Wiley 1994 B 852

> **GEOLOGIE**

SKINNER, Brian J. – PORTER, Stephen, C.
The Dynamic Earth an Introduction to Physical Geology
 New York: John Wiley 1992 B 841

> **CHEMIE**

BENDERSKII, Victor A. – MAKAROV, Dmitrii E.
Chemical Dynamics at low Temperatures
 New York: John Wiley 1994 B 843

BOHN, Hinrich L. – McNEAL, Brian – O'CONNOR, G.
Soil Chemistry
 New York: John Wiley 1985 B 810

CARRAHER, Charles
Polymer Chemistry
 New York: M. Dekker 1996 B 807

CHANG, Raymond
Chemistry
 New York: McGraw Hill 1994 B 808

KROSCSWITZ, Jacqueline
High Performance Polymers and Composites
 New York: John Wiley 1991 B 809

MALONE, Leo J.
Basic Concepts of Chemistry
 New York: John Wiley 1994 B 810

RUSSEL, John B.
General Chemistry
 New York: McGraw Hill 1992 B 806

PILAR, Frank L.
Elementary Quantum Chemistry
 New York: McGraw Hill 1990 B 814

STUMM, Werner
Aquatic Surface Chemistry
 New York: John Wiley 1987 B 863

VOLMAN, David – HAMMOND, George – GOLNICK, Klaus
Advances in Photochemistry
 New York: John Wiley 1990 B 816

> **JAZYKOVĚDA**

MARIUS, Richard
Random House Webster's College Dictionary
 New York: Glencoe 1991 B 856

> **MATEMATIKA**

BARNETT, Raymond A. – KEARNS, Thomas J.
Elementary Algebra
 New York: McGraw Hill 1990 B 831

FARLOW, Stanley J.
An Introduction to Differential Equations and their Applications
 New York: McGraw Hill 1994 B 830

HOFFMANN, Laurence D. – BRADLEY, Gerald L.
Finite Mathematics with Calculus
 New York: McGraw Hill 1995 B 837

CHARTRAND, Gary
Applied and Algorithmic Graph Theory
 New York: McGraw Hill 1993 B 839

MAKI, Daniel P. – THOMPSON, Maguara
Finite Mathematic
 New York: McGraw Hill 1989 B 854

MICHAELS, John G. – ROSEN, Kenneth, H.
Applications of Discrete Mathematics
 New York: McGraw Hill 1991 B 842

SMALL, Donald B.
Calculus. An Integrated Approach
 New York: McGraw Hill 1990 B 832

TRIVIERI, Lawrence A.
Basic Mathematics
 New York: McGraw Hill 1990 B 829

> **STAVEBNICTVÍ**

AHLMANN, Donald R. – ULRICH, Donald R.
Ultrastructure Processing of Advanced Materials
 New York: John Wiley 1992 B 853

CHISHOLM, Malcolm
Early Transition metal Cluster with Donor Ligands
 New York: VCH Publishers 1995 B 826

PATTERSON, James
Simplified Design for Building Fire Safety
 New York: John Wiley 1993 B 835

Fire safety in tall Buildings
 New York: McGraw Hill 1992 B 836

SHEPPARD, David A. – PHILLIPS, W. R.
Plant – Cast Precast and Prestressed Concrete
 New York: McGraw Hill 1989 B 825

SILANO, Louis G.

Bridge Inspection and Rehabilitation

New York: John Wiley 1992

B 828

TROITSKY, M. S.

Planning and Design of Bridges

New York: John Wiley 1994

B 833

Mechanical Electrical System for Historic Buildings

New York: McGraw Hill 1991

B 846

> **VÝPOČETNÍ TECHNIKA**

GRADECKI, Joe

The Virtual Reality Constuction Kit

New York: John Wiley 1994

B 818

McDANIEL, George

IBM Dictionary of Computing

New York: McGraw Hill 1993

B 812

ROSENBERG, Jerry

Business Dictionary of Computers

New York: John Wiley 1993

B 817

VAUGHAN, Tay

Multimedia. Making It Work

New York: McGraw Hill 1994

B 823

Implementing Production – Quality Client – Server Systems

New York: John Wiley 1993

B 819

Marie DAVIDOVÁ

Fakultní knihovna a studovny FAST VUT Brno

Veveří 95

Telefon: 7261 170 – 175, fax: 7261 172

e-mail: fkdav@fce.vutbr

Módní trendy a stylová pluralita

Ptáte se, v jakém stylu stavět? Získejte nejprve přehled!

Stačí se rozhlédnout kolem sebe. Města a vesnice mění svou tvář. Vznikají četné nové stavby, které mění ráz lokality a ovlivňují estetickou hodnotu prostředí. Nápadná je stylová rozmanitost. Je reakcí na nabytou tvůrčí svobodu a důsledkem módy přicházejících četných zahraničních proudů a vlivů. Dnes je možné stavět byty, ale i obchodní centra a úřady tradičně, modernisticky, postmoderně, ekologicky, dekonstruktivisticky či na deset jiných způsobů. Tato stylová pluralita přináší starosti stavebním úřadům, které mají dbát o estetickou úroveň prostředí, jsou z ní často nejistí investoři a stavebníci, kteří nevědí čemu dát přednost, a někdy komplikuje život urbanistům, kteří se obávají stylové tříštné a rozbití charakteru prostředí. Zmateni jsou někdy i prostí občané v roli diváků, nájemníků či uživatelů. Jak je to se současnými stavebními styly a je možné u nich odhalit nějaký vývoj? Které jsou progresivní a kterým se má dávat přednost? Je vůbec možné architektonické styly takto hodnotit?

V tomto i dalších číslech vám chceme podat bližší informace, abyste získali přehled o současných architektonických směrech a trendech. V následující 1. kapitole nejprve shrneme dosavadní vývoj moderní architektury, který probíhal od konce první světové války.

Moderna neboli internacionální styl

Poslední desetiletí odcházejícího století jsou charakteristická rychlým vznikem, vývojem a světovým rozšířením různých architektonických směrů, trendů a hnutí. Přehled v situaci na konci století často komplikuje jejich vzájemné ovlivňování, mísení a splynutí i jejich často překotný vývoj. Názor odborníků na jejich přínos, význam v současné architektonické tvorbě i na jejich další možnosti vývoje se různí. Shodují se pouze v tom, že jednotný velký styl, jakým byl např. jeden z posledních – empír či secese – nevznikl, i když byl jeho příchod mnohdy předpokládán a často prorokován.

Od konce první světové války do zhruba konce šedesátých let největší rozšíření zaznamenala tzv. moderní architektura (Modern Movement), které se také často a právem říká internacionální styl. Zrodila ho evropská avantgarda po první světové válce s ideou socialismu a ideálem vytvoření dokonalého bydlení pracujících. Měl být nedekorativní, nestylový a pravdivý podle tezí „forma sleduje funkci“ a „krása je funkce a funkce je krása“. Když Walter Gropius, ředitel Bauhausu, emigroval z německého Německa a v třicátých letech přišel do Harvardu, americká architektura, předtím až na výjimky tradiční, se přes noc změnila. Po následujících třicet let byla evropská i americká architektura (a to ve všech oblastech) založena na uměleckých koncepcích vytvořených pro dělnická sídliště koncem dvacátých let. Tyto protihistorizující a racionální koncepce bezkonkurenčně udávaly tón a změnily tvář měst mnoha kontinentů. Sám Walter Gropius (1949) další změny předjímal: „...nemůžeme se zastavit na oživovacích pokusech. Stavební umění se musí dále rozvíjet, jinak zanikne. Nový život musí vytrysknout z ohromných změn posledních generací v sociální, technické a estetické oblasti. Žádný ze stylů minulých epoch nemůže odrazit život člověka 20. století. V oblasti architektury není nic věčného (jen neustálá změna...)“

Kritika moderny a late modernismu

Koncem sedmdesátých a počátkem osmdesátých let se zdálo, že se moderna vyčerpala, že již nemá možnosti vývoje, že nemá novým mladým generacím co říci. Byl kritizován její intelektuální chlad, pro mnohé bezcitná individualita, racionalita, malá korespondence s lokalitou, často rigidní chápání účelu, nerespektování nových psychologických a sociologických poznatků o vztazích mezi uživatelem, divákem a architekturou. Poslední kritici moderního hnutí prohlašují, že ignorovalo jazyk architektury, který se vyvinul během století, ve snaze vytvořit pouze funkční a ekonomické budovy. Tyto budovy ve skutečnosti nejsou ani funkční, ani ekonomické, pouze naznačují metafory těchto konceptů (vyjadřují proces výstavby a konstrukci jako symbol struktury a strojové výkonnosti či jinak pouze symbolizují vědecké metody).

Podobně byla kritizována poválečná sídliště. Američtí kritici architektury aplikovali postmoderní kritiku utopii filozofa a profesora London School of Economics Karla Poppera na stavbu měst a začali hovořit o eliminaci mnohotvárnosti a různorodosti v moderním návrhu města. Popperův postmoderní playdoer pro pluralitu a náhodu nalezl ohlas i v teoretických úvahách o architektuře. Začalo se mluvit o tom, že města musejí růst a urbanistické plánování musí vytvořit prostor (tzv. otevřený konec) pro předem neurčený vývoj.

Od této doby jsou monotónní, prosklené výškové funkcionalistické stavby v prostředí historických měst často chápány nikoli jako symboly pokroku a blahobytu, ale stále častěji jako projevy byrokratismu, kulturního primitivismu a nesmyslného plýtvání energiemi a materiály. Pokud demonstrovaly nezvyklá konstrukční řešení, byly pokládány za jakýsi technický exhibicionismus. Pouze puristé zůstali věrni formálnímu kánonu moderny. Praktici i teoretici post i pomoderní architektury prohlašovali „Moderní architektura je mrtvá! Mezinárodní styl dosloužil!“ S jistým odstupem můžeme říci, že tomu tak není. Styl založený a rozvíjený Woldemarem Gropiem, Miesem van der Rohe, který emigroval do Chicaga na Illinois Institute of Technology, le Corbusierem či ruskými konstruktivisty a československou funkcionalistickou školou se ve světě i nadále rozšiřuje v nových, současné době a jejím požadavkům odpovídajících variantách a nuancích. Dominuje i nadále současné architektonické produkci i té prvotřídní, která činí cca 5 % toho, co se postavilo.

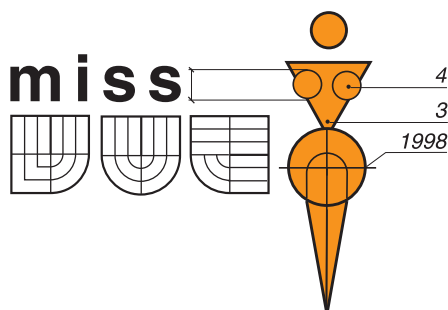
Na hlavních dílech pozdní moderny (late modernismu), která je stále ještě protihistorická, je nápadné uvolnění přísnosti, tendence k estetizaci a plastické obohacení tohoto stavebního stylu. Roztavuje se v nich hranatost Miesových staveb se smyslnou tělesností staveb Alvara Aalto či F. L. Wrighta, kteří jsou uváděni i jako předchůdci postmoderny. Význačným architektem je Hugh Stubbins v Cambridgeu nebo velká projekční firma Skidmore, Owings a Merrill (zkratka SOM). K hlavním představitelům moderny patří také Richard Meier, Herzberger, Ando, Behnisch. Se základním heslem moderny – forma sleduje funkci – nakládají volně, aniž by je přitom zradili. V tzv. novém funkcionalismu, v nové „jednoduché architektuře“, je ovšem tento základní zákon moderní architektury znovu důsledně dodržován. Gropiem založený styl prožívá v současné době svoji renesanci v tak zvaném Neobauhausu, ovšem s větším důrazem na estetizaci. V mnoha soutěžích na celém světě se objevují projekty v tom stylu, které jsou (což je překvapivé) produkovány převážně mladšími architekty.

K pozdnímu modernismu přispěl též architekt John Portman, který navrhl hotel Hyatt s ústřední halou, probíhající celou výškou hotelu. Dále je uváděn Helmut Jahn z Chicaga, jehož virtuozita spočívá v odvážném formování hmot, povrchů a tvarů fasády (budova State of Illinois v Chicagu).

Dalším směrem v proudu pozdně moderní architektury je tzv. „architektura kůže a kostí“ neboli nejnovější generace mrakodrapů a prosklených pavilonů inspirovaná předválečným Miesovým návrhem, obohacená o zakulacení a zešíkmení. Příkladem může být tvorba P. Johnsona a J. Burgee z počátku osmdesátých let, u nás věžák Motokovu v Praze či výstavní pavilon D na brněnském výstavišti od prof. Z. Denka.

(Příště pojednáme o dalších architektonických stylech současné doby.)

Karel SCHMEIDLER

MISS VUT 1998

Intelligence a půvab se navzájem nevyklučují

Když jsme v minulých letech pořádali ankety mezi studenty, v nichž byla otázka, co vám při studiu na VUT nejvíce chybí, jednou z nejčastějších odpovědí bylo, že studentům na VUT chybí dívky, zvláště ty pěkné.

Těžko můžeme přemlouvat studentky středních škol, aby šly studovat technickou univerzitu. Je ale možné ukázat, že i mezi tím málem studentek VUT lze nalézt dívky nejenom inteligentní, ale i šarmantní, nápadité, vtipné, všestranné a s fantazií. A tak vznikl nápad uspořádat na akademické půdě soutěž dívčí krásy, tedy MISS VUT.

V říjnu 1997 jsme zahájili přípravy a 19. listopadu proběhlo vyhlášení soutěže. Do 5. prosince 1997 se přihlásilo celkem 30 studentek, které našly odvahu ucházet se o titul nejpůvabnější dívky VUT.

V neveřejném předkole byly dívky hodnoceny 12 člennou porotou, sestávající převážně ze zástupců pořádajících studentských organizací. Porota posuzovala dívky ve 4 soutěžních disciplínách, kde se kromě tradičních, jako například interview či volná disciplína, objevila i netradiční Container fashion, v níž měly dívky vytvořit pro sebe módní kolekci sestavenou z modelů určených spíše do kontejneru. Z předkola postoupilo do finále 8 dívek, které byly poprvé představeny na tanečním večírku Studentské unie.

Od ledna se všechny finalistky objevily na stránkách Internetu a široká počítačová veřejnost měla možnost hlasovat pro dívku, která je jim nejsympatičtější. Zatímco se v průběhu zkouškového období dívky připravovaly na finále soutěže, pořadatelé oslovovali partnerské firmy, kontrolovali a vyhodnocovali průběh soutěže MISS VUT-Internet a pracovali na scénáři společenského finále, které proběhlo 4. března 1998 v atriu IBC.

Moderátorem finále byl Viktor Janč, kterého možná někteří znají ze soutěží ve společenském tanci. Finalistky hodnotila 8 členná porota, které předsedal prorektor VUT doc. RNDr. Petr Dub, CSc. Čestné místo v porotě přijala slečna Terezie Dobrovolná, MISS ČR 1997. Módní agenturu ISA zastupovala Ing. Blanka Nevědělová. Své zasoupení v porotě měli i zástupci pořádajících organizací, pánové Radomír Kurečka, Jaroslav Jílek a Ing. Zbyněk Zelinka. Pan Mgr. Zdeněk Hons zastupoval Ústav kultury a sportu FEI a pan Ing. Michal Plachý radio Krokodýl, které bylo mediálním partnerem soutěže.

Finalistky byly posuzovány v 5 soutěžních disciplínách. Při úvodním představení a interview měly soutěžící prokázat svůj intelekt, vtip a pohotovost. Průběh této disciplíny narušila petice, v níž studenti požadovali dodatečné zařazení deváté finalistky. Této žádosti

Vítězný trojlístek krás, uprostřed miss VUT Helena Vašíčková z Fakulty stavební

*Probláshuji a slibuji,
přestože stále chybují,
že VUT věrně budu sloužit,
a své vědomosti velmi množit.*

*Nyní se před vámi klaním,
svého titulu si cením.
Svým soupeřkám gratuluji.
Toť vše vám nyní slibuji.*

(Slib vítězky soutěže, který při své korunovaci královnou krásy na VUT pronesla.)

bylo ze strany pořadatelů vyhověno a devátá finalistka rozšířila řadu uchazeček o titul MISS VUT.

Své estetické schopnosti a cit pro chuťové kombinace soutěžící demonstrovaly při přípravě zmrzlinových pohárů. Tuto soutěžní disciplínu zajistila brněnská firma Rovner. Devátá soutěžící Petka na sebe poutala pozornost tím, že (ač od původně zamýšleného flambování ustoupila) ozdobila pohár alespoň zeleninou.

Dalším soutěžním kláním se stala tradiční volná disciplína, kde se dívky měly možnost prosadit v oblasti svých zájmů. Diváci byli svědky strhujících vystoupení ve zpěvu, hře na hudební nástroje, tanci, recitaci, ale i překvapení, ze kterého se vyklubal striptýz, krátce po zahájení přerušeny prezidentem soutěže pro „narušování mravní výchovy mládeže“.

K soutěžím krásy patří i módní přehlídky. Roli modelů si vyzkoušeli soutěžící v disciplíně nazvané Carton fashion. Dívky prezentovaly modely, které si samy vytvořily z velmi netradičního materiálu (z papíru v jakékoliv podobě lepenkou počínaje a toaletním papírem konče).

Dynamickou poslední disciplínou byla Kraug Aerobic Show, která prověřila finalistky v jejich pohybových schopnostech. Působivé postavy soutěžících poodhalily aerobikové dresy, které pro tuto disciplínu zapůjčila firma Kraug ze Žďáru nad Sázavou.

Mezi jednotlivými disciplínami vystoupili v kulturním programu výhradně studenti a studentky brněnských vysokých škol. Kytarovým flamengem se představili Vojtěch Pacal a Václav Vozák z Veterinární a farmaceutické univerzity. Svým živým vystoupením přispěly také Cheerleaders. Nemohli chybět ani studenti JAMU, kteří zde v podání Petra Brychty a Marty Červené předvedli několik skladeb z muzikálu Muž z kraje De La Mancha. Vystoupení byla doplněna dvěma módními přehlídkami, jednak přehlídkou kolekce firmy Bohemia Wearing a také jistě poutavou přehlídkou spodního prádla.

Večer zakončilo slavnostní vyhlášení vítězek, které provedl předseda poroty (prorektor VUT doc. RNDr. Petr Dub, CSc.). Jako první byla vyhlášena vítězka MISS VUT-Internet pro rok 1998, jíž se stala Zuzana Hošáková. Titulem MISS VUT pro rok 1998 byla korunována Helena Vašíčková, 1. VÍCEMISS se stala Markéta Diakovová a 2. VÍCEMISS byla vyhlášena Zuzana Hošáková. Všem vítěžkám gratulujeme! Ještě než vítězky usedly na trůn, složily do rukou předsedy poroty slib. Celý večer vyvrcholil zpěvem studentské hymny Gaudeamus, po kterém již následovaly jen osobní gratulace přítomných.

MISS VUT 1998 tak byla úspěšně završena, zbývá ještě doplnit, že celá tato akce se zrodila v hlavě prezidenta soutěže Aleše Havránka, jemuž v realizaci pomáhal tým viceprezidentů ve složení Pavel Výšek, Radomír Kurečka a Miloš Čábel. Je také nutné ocenit spolupráci Ing. Petra Lampy z Výukového výpočetního střediska UIVT FEI při realizaci soutěže MISS VUT-Internet. Výraznou pomocí byla také spolupráce doc. ak. soch. Tomáše Rullera, Ing. Zbyňka Navrátila a Zdeňka Mezihoráka z ateliéru Video-multimédia-performance FaVU při střihu videozáznamu z předkola i samotného finále. V neposlední řadě je také nutné poděkovat partnerským firmám, jmenovitě Auto Balvin, Kraug, Rovner, Pronuptia, Application Software, Studio Luigi, Gity, Bohemia Wearing, Albion travel, Adiemus a rádio Krokodýl.

Nezbývá než doufat, že nám vydrží síla a přízeň partnerů i pro příští rok, kdy naše škola slaví své stoleté narozeniny, takže doufáme, že příští ročník bude ještě lepší. Na shledanou na finále MISS VUT 1999.

Pavel VÝŠEK
Aleš HAVRÁNEK

Foto: Svatopluk BERNARD

Nedokončený striptýž

Předseda poroty doc. RNDr. Petr Dub, CSc. se své vděčné role zhostil s plnou vážností.

Originální model z papíru

Finalistka – Petra Diatková
Po dodatečných genetických i hormonálních testech bylo prokázáno, že se jedná o muže jménem Michal Diatka. Proto byl(a) ze soutěže diskvalifikován(a).

Informace o soutěži naleznete na adrese <http://www.fee.vutbr.cz/ST-UNIE/MISS-VUT/>

Dopis z Lille

„CEAA dává absolutní volnost“, píše Eva Kováčová

Dovolu mi využít příležitosti publikovat v Událostech dopis, který mi zaslala bývalá studentka Fakulty architektury VUT, již Zahraniční oddělení Rektorátu VUT pomohlo odhalit možnosti, jak pokračovat ve studiu na francouzské škole architektury. V dopise se zmiňuje o panu Camille Joffrovi, francouzském lektoru, jenž působí prostřednictvím našeho oddělení na VUT. Nemalou měrou přispívá právě on k jazykovému zdokonalení našich studentů, aby mohli úspěšně absolvovat výběrové řízení na francouzské ambasádě.

Prof. ing. arch. Helena ZEMÁNKOVÁ, CSc.

Vážená paní prorektorko,

předem Vás co nejsrdečněji zdravím stejně jako Monsieur Camilla Joffra, který podle čerstvých e-mailových zpráv je už v Brně.

V několika řádcích Vás chci informovat o mém dosavadním pobytu v Lille. Tyto informace mohou být užitečné pro všechny adepty studia ve Francii.

Nutno říci, že čas tady utíká jako voda. Ve škole je to zajímavé. Formace je zkoncentrována do jednoho dne v týdnu, a to do pátku. Mnozí „studenti“ (všichni vesměs architekti, dále urbanisté, geografové, ekonomové) mají mimo studia stabilní zaměstnání. Díky tomu se nám, stipendistům CIES, naskytá mobitný horizont volného času, který mohu zasvětit jednak studiu urbanismu a architektury a jednak studiu francouzštiny a poznávání všeho, na co dříve nezbýval čas.

Stipendisté francouzské vlády jsme tady celkem dva – kromě mě ještě Istvan Szekeres z Budapešti (také architekt). Spadáme pod ochranná křídla organizace CIES (Centre International des Étudiants et Stagiaires). Podmínky, které nám zajišťují, jsou výborné:

1. Stipendium

2. Hradí nám kurzy francouzštiny, které jsme si vybledali na univerzitě (6 hodin týdně, pro orientaci cena kurzu je 1 850 ff na semestr).

3. Každý stipendista má k dispozici konto do výše 9 000 ff, které může použít ke koupi pomůcek nezbytných ke studiu, na základě atestace školy – může to být např. počítač, fotoaparát aj.

4. Každý měsíc organizují tematické výlety: Alsace, chystá se plavba po pobřeží Bretaně, speciální pobyty jako např. „Conduit de projet“, „Expression française“... Přijetí na škole architektury v Lille bylo a je velmi přátelské. Studium CEAA „Paysage et projet urbain“ řídí Serge Koval, architekt vyučující na škole, a úzce s ním spolupracující Philippe Nis, filozof. Jako přednášející jsou zvaní externisté – architekti, paysagisté, urbanisté, filozofové, etnologové a další. Monsieur Hermach, psycholog, filozof a architekt, je původem Čech, více než 20 let žijící ve Francii. Promluvit česky s „našincem“ zabřeje u srdce.

CEAA je přitažlivé tím, že dává absolutní volnost. Je mnohem těžší sám hledat a přesně formulovat orientaci a cíl své práce (navíc ve francouzštině) než vzít téma už připravené a podle seznamu bibliografie hledat zdroje v knihovně.

Já jsem se zaměřila na aktéry procesu urbanistického projektu, konkrétně na jejich postavení při revitalizaci starých továren a výrobních komplexů. Příklady je tady hodně, za zmínku stojí nová právnická fakulta v bývalé textilce (architekt Luc Delemazure z Lille).

Dále chci zpracovat několik menších reflexí na téma:

- Barvy města
- Ulice na periferii města

Bobužel s Madame Dominique Mons hodiny příliš nemáme, a tak potkávám její rozzářenou tvář na chodbách školy. Je opravdu jedinečná.

Ještě jednou mé srdečné pozdravy všem

Au revoir
Eva KOVÁČOVÁ

Lille 25. února 1998

Reprezentační ples VUT

Zakončení plesové sezóny na VUT obstaral již druhým rokem Reprezenční ples VUT, který opět pořádala Rada studentů VUT. Záštitu nad touto celoškolskou akcí převzal osobně pan rektor VUT prof. Ing. Petr Vavřín, DrSc., který se však k lítosti pořadatelů nemohl z důvodu zahraniční cesty plesu zúčastnit.

Po slavnostním předtančení taneční školy DANZA zahájili úvodními projevy krátce po půl deváté hodině večer prorektor VUT doc. Petr Sába a předseda Rady studentů Jaroslav Jílek ples konaný v brněnském hotelu International. Plesalo se prakticky ve všech prostorách hotelu, k tanci i poslechu hrála hudba L. Kernidla, Náchodský sextet, DJ Eduard Pohludek a cimbálová muzika Slováckého kroužku. K dobré zábavě přispíval i bohatý program, který uváděl Viktor Janč – střídala se jednotlivá taneční vystoupení různých žánrů, a na závěr programu před losováním hlavní ceny tomboly (zpáteční letenky od CK GTS International v Brně) přišel i slibný kouzelník.

Při cimbálovce si dobře zazpívali a zatančili studenti i učitelé. V popředí prof. Ondráček s chotí.
Foto: Přemysl JANÍČEK

Snahou organizátorů bylo vybrat prostory dostatečně velké a zároveň reprezentativní, proto jsme zvolili hotel International, který má zároveň velmi vhodnou polohu v centru města. Díky přátelské ceně za nájem hotelu, o 20 % nižším cenám nápojů a perfektní obsluze byli spokojeni nejen pořadatelé, ale také hosté. Snad jedinou nevýhodou těchto prostor byl malý taneční parket. Vlastně spíše parkety, protože v každém ze čtyř sálů byl jeden, dva pro klasické tance, jeden pro diskotéku a jeden pro cimbálovku.

Největší dík patří našim sponzorům: Bance Haná a.s., ABB s.r.o., VUCHZ a.s., CK pro mládež GTS International, Daniel's club, ale především vedení VUT, bez jejichž pomoci by se nám takto velkou a úspěšnou akcí jen stěží podařilo uskutečnit. Ples byl vyprodán (více než 600 hostů), k čemuž nesporně přispěl i vhodně zvolený termín ve čtvrtek 26. března a zároveň skutečnost, že v pátek byl rektorský den a studenti se mohli v klidu prospat.

Za Radu studentů VUT Eva Dobiášová a David Salamon

Účast ze strany vedení VUT byla letos početnější.

„Ostře“ sledování studenti aneb

Část 4. – RIZIKOVÁ OSOBNOST A JEJÍ CHOVÁNÍ, POSTOJE A VZTAHY

V minulém čísle jsem se zabýval ve svém příspěvku několika rizikovými faktory. V tomto rozboru budu pokračovat i v následující 4. části, ale nejprve bych rád zareagoval na další dotaz, který přišel od studenta Fakulty strojní. Zmíněný student se domnívá, že problémy tohoto typu vznikají již na základních školách, a tedy tam je třeba napřít pozornost. Je tomu skutečně tak?

Pokud srovnáme soubor odpovědí, o němž jsem informoval v posledním čísle Událostí, se souborem reakcí žáků 6. až 8. tříd základních škol, ukazuje se, že žáci základních škol uvádějí menší tendenci vyhledávat vzrušení, jsou více bezprostřední a hlavně daleko vřelejší v sociálních kontaktech. Více se snaží přizpůsobit svému okolí. Jsou také méně impulzivní. V ostatních otázkách se studenti a žáci už příliš neliší. Tyto významné rozdíly zjištěné v testech odpovídají tedy poznatkům vývojové psychologie. Nicméně je pravda, že již na základní škole by se učitelé měli i těmito otázkami zabývat daleko více než doposud. Možná, že s tím souvisí i další kategorie otázek týkající se rizikového chování studentů prvního ročníku FEI. Zhruba 28 % studentů uvádí, že kouří. Zvážím-li, že toto číslo patří mezi čísla měkká, tedy čísla, která jsou zkrleslá jistou obavou, aby se náhodou někdo nedozvěděl, že zrovna já patřím mezi kuřáky, musím konstatovat, že je to číslo dost vysoké. Za daleko horší je třeba považovat fakt, že přes 90 % studentů prvních ročníků požívá alkoholické nápoje, z toho téměř 57 % pravidelně, 11 % studentů dokonce denně.

Když jsem s těmito údaji seznamoval studenty, reagovali smíchem. Ten, co se nejvíce smál, za mnou po skončení hodiny přišel. Jeho spolužáci, s nimiž obývá pokoj na kolejích, každý den pořádají večírky a jemu nezbyvá, než se jich zúčastňovat, jinak s nimi nevydrží. Nemohl bych, nějak nenápadně, zařídit, aby se mohl přestěhovat někam jinam, ale tak aby to nebylo nápadné? Nejhorší na tom všem ovšem bylo, že druhý den přišel jeho spolubydlící na pokoji a žádal mě o totéž. Kež bychom se asertivně nejen učili, ale dokázali se také asertivně chovat!

Obdobná situace se také vyskytuje i u dalšího fenoménu dnešní doby – užívání drog. Zatímco pomalu klesá počet studentů užívajících léky pro uklidnění, výrazně roste počet uživatelů drog. Studentů, kteří nemají s drogou žádné zkušenosti, je kolem 63 %. Přes osmnáct procent studentů prvních ročníků drogu okusilo, ostatní lze již zařadit mezi časté nebo pravidelné konzumenty. Zvážím-li, že tuto skutečnost podceňují nejen studenti, ale i někteří kolegové z řad pedagogů, můžeme se ještě dočkat dalších překvapení. Zajímavé informace o rizikových osobnostech jsme získali v oblasti sociálních vztahů. Rizikovní studenti mají vlnnější vztah k založení rodiny, jejich vztahy k přátelům jsou neuspokojivé a v popředí jejich zájmu nestojí, aby byli prospěšní jiným lidem. Rizikovní studenti také častěji uvádějí nespokojenost se studiem a neuspokojivou finanční situací. Jejich prvořadým zájmem je zajímavé zaměstnání a dostatek peněz. Chybí jim také zvyk pravidelně se učit a častěji trpí pocitem únavy. V oblasti manifestovaného rizikového chování jsou exponovanou skupinou – zjistili jsme vysoký vztah rizikového skóre ke kouření, častému požívání

Jak se žije naší vysokoškolské mládeži

alkoholických nápojů, užívání drogy a většímu počtu sexuálních partnerů. Riziková osobnost se neváže na velikost obce ani způsob bydlení, také rozdíly v postoji ohledně otázek zdraví nebyly nijak významné. Vyhledávání nových, vzrušujících situací koreluje s častějším kouřením a experimentováním s drogami, naopak se u těchto studentů málo vyskytuje zneužívání léků. Rovněž egocentrismus, důraz na vlastní prospěch, je spojen s drogovými experimenty. Impulzivita se projevila zvláště ve vztahu ke kouření, dále se prokázala souvislost impulzivity s větší potřebou pohybu a pocitem, že rizikové aktivity neohrožují zdraví. Jeví se tedy jako nutná následná intervence u studentů s atypickým chováním.

Příště si rozebereme fyzické dispozice studentů. Vaše dotazy se tentokrát nedaly shrnout do jediné odpovědi. Týkaly se individuální poradenské činnosti a také rozboru testů, o němž píšete na pokračování v tomto časopise. Pokud máte zájem o konzultaci, ev. o testy, je třeba se dopředu domluvit na tel. čísle 43 16 73 05. Mohou se takto přihlásit i studenti jiných fakult, poradna je určena i pracovníkům VUT.

Mgr. Zdeněk HONS

Chybička se vloudila...

V minulém čísle jsme pod jméno autora tohoto článku uvedli, že je vedoucím Ústavu kultury a sportu FEI, což však – jak jsme zjistili – není pravda. Autor byl vedoucím kabinetu kultury, který se pak sloučil s Ústavem tělesné výchovy a sportu. V čele tohoto nového útvaru nyní stojí PaedDr. Ivana Vašourková. Za zmíněnou chybu se všem omlouváme.

Česká mládež

Jaký je její vztah k socialismu a kapitalismu

V polovině ledna provedla agentura Media sociologický průzkum mezi představiteli mladé generace ve věku od 15 do 30 let. Jedna z otázek byla: vztah k bývalému i současnému režimu. Výsledky předvedly rozvrstvení názorů mezi mladými Čechy.

32 % dotázaných preferuje tržní hospodářství. Tuto skupinu tvoří převážně „schopní dravci“. Lidé, kteří se dokáží zorientovat v současné situaci, která má stále ještě daleko ke společnosti s dobře fungujícími pravidly. Jsou schopni a ochotni přizpůsobit se jejím zákonitostem, které často mohou být na hranici morálnosti nebo i zákonitosti, a s různými úspěchy postupovat vzhůru ve stávající hierarchii. Pro část těchto lidí by při jejich podnikavosti byl minulý režim utrpením, druhá část má však dostatečně hroší kůži, že by se uplatnila i v něm.

39 % respondentů odpovědělo, že za ideální považují třetí cestu. Jádrem těchto lidí lze s jistotou nazvat označit za bezkonfliktní lenochy. Jsou to lidé, pro něž je ideální socialisticky pracovat a kapitalisticky žít. Obecně nemají chuť o věci příliš přemýšlet, problémy společnosti je nezajímají, pokud nemají přímý dopad

na ně. Předpokládám, že tato skupina bude stále narůstat a že má blízko k „neohopies“, jejichž pozvolný nástup předpověděl Egon Bondy. Dále sem pak patří konzumenti pečlivě krmení mediálním balastem. Tito lidé si uvědomují záporný socialismus, ale pamatují si i jeho výhody a matně si představují, že by se něco v tomto směru mělo udělat i s kapitalismem.

11 % dotázaných považuje za ideální režim socialismus. Tento postoj snad lze pochopit u starších lidí, kteří za socialismu prožili své nejlepší roky. U mladých však zřejmě nalézá sympatie převážně u „vycvičených papoušků“, tedy lidí, kteří jsou rodinou k tomuto postoji odmala vedeni a už si nejsou schopni objektivně uvědomit, že reálná tvář socialismu byla jiná, než jak vypadá v jejich vštípených představách. Část z nich snad ještě čeká smutné vystřízlivění, zbytek pak život v zahořklém nepochopení.

17 % odpovídajících pak vyjádřilo nesouhlas s oběma režimy. Sem patří dvě diametrálně odlišné podskupiny lidí. První z nich jsou „agresivní tupci“, jimiž myslím představitele hnutí skinheads a jim podobné, kteří nejsou schopni žít v relativně velmi svobodné společ-

nosti. Je jim blízký autoritativní režim s pevně daným řádem, v němž jsou pečlivě určeny kasty a především ta nejnižší, na niž je možno vybijet si své vlastní problémy. Takto smýšlející část populace považují za nebezpečnou, neboť představuje ideální materiál pro dostatečně inteligentní manipulanty. A celé 20. století je důkazem, kam taková manipulace může vést.

Druhou podskupinu tvoří „naivní rebelové“, kteří se podvědomě nebo i vědomě bouří proti společnosti a jsou pro anarchismus. Na rozdíl od předchozích jejich cíle nemusí postrádat ušlechtilost, obávám se však, že z velké většiny postrádají realitu. Bohužel pak zřejmě také často mohou být manipulováni, ačkoliv jsou imunnější díky vyšší inteligenci. Do kategorie nesouhlasících ani s jedním režimem by pak mohli ještě patřit lidé živořící na samé hranici únosnosti, mám však pocit, že těch je přese všechno v naší společnosti relativně zanedbatelné množství.

Pavlaína KOPECKÁ

Milí budoucí účastníci Prázdnin s Brontosauřem!

Říká se, že slušnost je nejdříve se představit.

V roce 1974 spatřila světlo světa první tzv. „Akce Brontosaurus“. Spontánní odezva, s níž se tehdy tato akce setkala u mladých lidí, si vynutila další pokračování. Tak vzniklo Hnutí Brontosaurus, jehož akcemi prošly od té doby snad desetitisíce mladých lidí. Jejich přesný počet se nejspíše již nikdy nepodaří zjistit. Zaměření i rozsah činností se v průběhu let různě měnil. Základní náplň však zůstává stále stejná. V průběhu roku probíhá veliké množství víkendových akcí s nejrůznějším zaměřením a programem. Kromě toho se pořádá každoročně několik desítek letních táborů v rámci programu „Prázdniny s Brontosauřem“ (tzv. PsB). Nejinak je tomu i letos. Náplň těchto táborů bývá kromě množství her a zábavy, sportování, poznávání sebe sama i ostatních, výtvarničení, společného zpívání, povídání, přemýšlení atp., také a především ochrana životního prostředí – práce v lesích, záchrana a obnova genofondu, pomoc na biofarmách, obnova kulturních památek...

Každý z vás může i letos alespoň část těchto prázdnin strávit opravdu netradičním způsobem, s jistou dávkou dobrodružství a romantiky. Bude to ovšem znamenat zřít se pohodlí a všedních návyků, odhodit svou masku, přemoci svou lenost... Zároveň při tom uděláte i kus užitečné práce nejen pro sebe, ale i pro ostatní a především pro přírodu. Po tom všem se možná budete vracet s trochu jiným pohledem na svět kolem sebe i na sebe.

Pokud byste měli o akce Hnutí Brontosaurus zájem, napište si o podrobnější informace na adresu uvedenou u každé akce. Jakékoliv podrobnější informace vám také ráda podá:

*Kancelář Rady Brontosaura
Janáčkova 760/4, Jeseník
Tel.: 0645/ 412 174 – kl. 281*

Budeme rádi, když zároveň o sobě napíšete pár řádků (co vás zajímá, o co by jste měli zájem...). Pište co nejrychleji, neboť kdo dřív... A nezapomeňte přiložit obálku s poštovní známkou a vaší adresou. Hodně nám tím pomůžete.

Ať už se letošní prázdniny rozhodnete strávit jakkoliv, přejeme vám všem, aby jste na ně rádi a dlouho vzpomínali.

Rada Brontosaura ČR

Společenské děni města objektivem Anny Peckové

Obrazy a kresby Františka Kupky v Moravské galerii

Část své soukromé sbírky představuje Meda Mládková (vlevo) v Pražákově paláci na Husově ulici pod záštitou brněnské primátorky Dagmar Lastovecké. Sběratelka podotkla, že zájem o Kupkovy obrazy ve světě vrcholí a jejich ceny dosahují astronomických částek. Vysoké pojistné, které musí zaplatit galerie spolu se sponzory, nedovoluje vystavovat Kupkovy obrazy často.

Diskurs feminin

V Domě umění vystavuje do konce června 14 německých feministek svá díla. Chtějí nastolit provokativní otázku „ženského umění“ a upřednostnit citlivější vnímání světa.

Během výstavy probíhají večírky a přednášky. Na jednom z nich protestovali studenti proti diskriminaci mužů během večera.

Hračky z celého světa

Exotické hračky a divadelní loutky z cizích krajů zapůjčilo pražské Náprstkově muzeum a sběratelka Vlasta Winkelhoferová. V Paláci šlechticůn potrvá romantická výstava do 30. září. (hop)

Příběhy od Malého Velkého Rohu

Dne 25. června 1876 se na pláních kolem říčky Little Bighorn v Montaně odehrál jeden z nejkrvavějších střetů v Indiánských válkách. Spojené kmeny Siouxů, Arapahů a Čejenů se tu střetly s elitou americké armády – Sedmou kavalérií. Řež skončila vítězstvím indiánů. Všechny 263 kavaléristů pěti setin plukovníka George Armstronga Custerova padlo, včetně velitele. Třetího dne je pohřbili do mělkých hrobů na místech, kde byli nalezeni. V dalším roce někteří příbuzní získali souhlas k exhumaci rodinného příslušníka a jeho pohřbení dle svého přání. Ostatní hroby byly v roce 1881 otevřeny a nalezené ostatky byly uloženy do společného pohřebiště kolem žulového památníku nad bojištěm. Tento kamenný monolit se jmény padlých mám právě za zády. Z návrší, z místa posledního Custerova odporu, hledím do prerie, kde před více než stovacetiletý Sedmá kavalérie zaútočila na indiánské ležení za nešírokou, mělkou říčkou podivného jména Little Bighorn – Malý Velký Roh. Travnatá stráž s původními místy hrobů, dodnes označenými mramorovými deskami, se svažuje k pomalu plynoucí vodě. V terénu bývalého bojiště, dnes Národního památníku, jsou i po tolika letech náhodně nalézány ostatky vojáků.

Indiánské války skončily. Vojenské pevnosti ztratily význam a byly rušeny. Kostí osob, pohřbených v pevnostech na území Montany, Wyomingu a Severní a Jižní Dakoty, byly převáženy do Montany na bojiště u Little Bighornu, kde kromě hromadného hrobu s památníkem bitvy bylo zřízeno ještě jedno vojenské pohřebiště. Na tomto tak zvaném Custerově národním hřbitově je dnes celkem asi 4 900 hrobů. Kromě vojáků a civilních osob z doby dobývání amerického Západu jsou tu dnes na čestných místech pohřbeni i zasloužilí veteráni jiných válečných konfliktů, od americko-španělské války až po válku ve Vietnamu. Pojďte se mnou na krátkou prohlídku, ale – Remember, you are in rattlesnake country! Nezapomeňte, že jste v krajině s chřestýši!

Pro cizince jsou nejzajímavější oddělení A a B, věnovaná období Indiánských válek. Ani zdaleka tu však nenajdete jen „Blue Jackets“, „modrokabátníky“ padlé pod úderem tomahawku, střelou z luku či ránou bojovým nožem. Z indiánů jsou tu pohřbeni jen armádní stopaři, zvědové Custerova oddílu a spolu s nimi přeprstá společnost z tehdejšího amerického pohraničí. Tak například Julie Roachová, pradlena z „Fort C. F. Smith“, pevnosti, strážící známou strategickou stezku Bozemanův trail. Roachová měla v pevnosti významnější postavení než žena důstojníka. Jak by ne! Vždyť bez ní by místo hochů jako ze škatulky pochodovali po pevnosti páchnoucí skunci. Jenže pradlena Julie prý, jak se na Bozemanově trailu říkalo, byla ženská „superdržkatá“. Jednoho dne ruce

Custerova bojová zástava

v bok a pustila se do manžela. Tomu povolily nervy a hmátl po armádním koltu. Malér! Mužská většina pevnosti samozřejmě držela s vdovcem a řešení se našlo. Případ nemůže jít před polní soud. Držkatá Julie byla civil a pevnost žádného civilního soudce nemá. Střelce-vdovce nemůžeme potrestat. A tak zůstal nepotrestán.

Plejádu přemnohých, očekávajících na Little Bighornu den posledního soudu, zpestřil i korporal z předsunutého pevnostního postu v Yellowstone. Jmenoval se John Noonan a žil s ženou, náhodou taky pradlenou. Jmenovala se Nashová. Nebyl jejím prvním manželem, prý byla za vojáka provdána už pokolikáté. Jednoho dne, bylo to v létě roku 1878, byl korporal Noonan zrovna mimo pevnost, a co čert nechtěl, žena mu umřela. Když ji báby oblékaly do hrobu, div jim oči nevyvpadly. Už jste to slyšeli? Ona byla chlap!!!

Hřbitov s příběhy a chřestýši

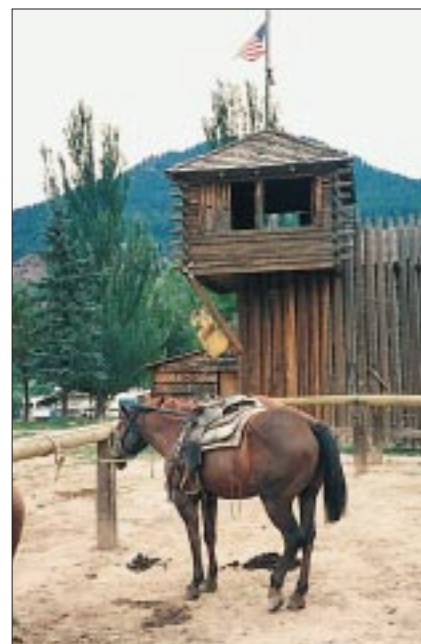
Noonan se stal terčem mužského posměchu a ženského pohrdání. Své břímě neunesl a picnul se. Co hrob, to historie. No řekněte? Najdete takové „stories“ na našich cintorínech?

Nejvyšším důstojníkem pohřbeným na Custerově národním hřbitově je brigádní generál Marcus Reno. V bitvě na Little Bighornu velel prvnímu útoku na indiánské ležení. Ke své smůle masakr přežil, a tak mu naložili vinu za prohranou bitvu. Byl vláčen soudy, a když mu zemřela žena, dal se na pití. Zemřel sám, bez přátel, ani kulkou ani šavlí, ale na rakovinu. Potomci po léta bojovali za jeho očistu a dočkali se. Reno, původně pohřbený ve Washingtonu D.C., byl bezmála po stu letech exhumován a v září 1967 pohřben s vojenskými poctami na Little Bighornu vedle svých bojových druhů.

Text a foto:

Doc. Ing. Vladimír USTOHAL, CSc.

Vzpomínka na fort neboli pevnost

UDÁLOUTI
na VUT v Brně

Vydává: Vysoké učení technické v Brně, nakladatelství VUTUM,

šéfredaktorka: Mgr. Yvonne Konečná, výkonná redaktorka: MVDr. Pavla Hobstová

Adresa redakce: Rektorát VUT v Brně, Kounicova 67a, 601 90 Brno, tel. 4112 5110, e-mail: konecna@ro.vutbr.cz

Toto číslo bylo vytištěno na papíru, který laskavě poskytla MORPA, a.s. Olšany u Šumperka.

Tisk: PC-DIR, spol. s r.o., Brno

Reg. č. MK 7521, ISSN 1211 – 4421